

Українське Нозацтво

РІК X

СІЧЕНЬ — БЕРЕЗЕНЬ 1973

Ч. 1(23)

МОНСЕНЬЬОР О. Д-Р АВГУСТИН ВОЛОШИН

Президент Карпатської України в 1939 році

Загинув замучений московськими большевиками в листопаді 1945 року в

Москві в Луб'янській тюрмі.

(Патрон Станції УВК чис. 12 в Едмонтоні)

«УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО»
квартильний
Українського Вільного Козацтва

„UKRAINSKE KOZATSTVO”
Veterans' Brochure
Ukrainian Cossack Brotherhood

Редагує колегія:

Головний редактор і адміністратор — Антін Кущинський,
заступники: Михайло Петруняк і Павло Бабяк; технічний редактор:
Любомир Кузик; члени: Володимир Засадний і Василь Івашук.

Address:

„UKRAINSKE KOZATSTVO”
2100 W. Chicago Ave.
Chicago, Ill. 60622 — USA

З М І С Т Чис. 1(23)

З Різдом Христовим і з Новим Роком	Стор. 1
о. Андрій Кість — Колядка-щедрівка	3
Яр Славутич — На Різдво	3
Кіндрат Плохий — Різдво на Кубані	4
В. Кубанець — «Ще важко спить»	6
Сергій Ган — Та були в кума бджоли	7
Тарас Шевченко — Іван Підкова	9
П. Мусієнко — Як козаки брали Дюнкерк	10
Святомир Фостун — Звідуни степових когорт	12
Микола Янов — Кіш Українського Вільного Козацтва в Чернігові	15
Антін Кущинський — З нагоди 99-ої річниці з дня народження о. Августина Волошина	21
Михайло Петруняк — Ще про козацькі поселення в Галичині	25
Яр Славутич — Місцями Запорозькими	27
Вєтнамський герой	33
Приклад для українських студентів	34
Дмитро Грушецький — Козацькому роду нема переводу	37
На 56-му році існування УВК	39
О. Желіховський — Пити чи не пити?	46
Козацькі напої	47

СТАВАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ «У. К.» НА 1973-Й РІК

Річна передплата:

для ЗСА і Канади 5. доларів, для Південної Америки 15 нових аргентинських пезів, для Австралії 3.50 австралійських доларів, для Англії 2 фунти, а для інших країн рівновартість 5 дол. ЗСА. Ціна окремого числа 1.25 дол. ЗСА.

Закликаємо всіх організованих і неорганізованих прихильників Козацької Ідеї за порогами Батьківщини підтримувати і далі наш журнал своїми бодай найменшими фінансовими дарами. Завдяки тому видання журналу, як і до цього часу, не буде мати дефіциту ні жодних боргів, хоч кошти друку й поштові видатки ще далі ростуть.

Редакція і Адміністрація «У. К.»

Передрук дозволено з поданням джерела.

Українське Козацтво

РІК X

СІЧЕНЬ — БЕРЕЗЕНЬ 1973

Ч. 1 (23)

Веселих Свят і Щасливого Нового Року

«З НАГОДИ НАСТУПАЮЧОГО НОВОГО — 1973 — РОКУ ТА РІЗДВЯНИХ СВЯТ ВІТАЮ ДОРОГИХ ПОБРАТИМІВ І ПОСЕСТЕР ТА БАЖАЮ В ЗДОРОВЛІ ТА ЩАСТІ ПРОЙТИ ЦЕЙ РІК».

Генер. Штабу Генерал-Кошовий
Павло Шандрук

*«Тобі, далекий Рідний Краю,
Народе милий дорогий,
Колядку давню ми співаєм,
Щоб не раділи вороги,
Не святкували перемог,
Бо з Богом - ми, і з нами - Бог!»*

І знову завітало Христове Різдво — свято чарівне, дороге й виїмкове. Воно має свій особливий характер, свій святковий непереможний чар. Святе Різдво переносить нас в атмосферу якогось містичного захоплення, такого ніжного й тихого, як те мовчаливе Вифлеємське Дитя. Люди вітають це Свято сяйвом розіскрених ялинок, негмонним співом традиційних колядок, небуденними почуваннями своїх сердець, душа людська наповнюється найніжнішими почуваннями і настроями. І в цей великий день приходить на гадку наше дитинство. Свят Вечір! Різдво!... Колись воно опромінювало нас

теплом родинної любови, сердешністю взаємних побажань, обрядом святої просфори, запахом сіна, блиском свічок, музикою колядок і смаком дванадцяти страв з солодкою кутею.

А тепер? Проїшло багато років... Мачуха-доля віддалила нас від родинної хати, може й тільки пусте місце з неї залишилось, а нас, проти нашої волі, пірвав вир жорстоких воєнних подій і кинув на скитальщину, розсіяних по цілому світі. Змінилися місця, особи, зайняття й обставини, а з ними багато в дечому змінилися наші погляди, навіть на святі справи. А все ж таки, у свято Христового Різдва, ми немов задержуємося в своїй шаленій погоні часу й мабуть немає нікого із нас, щоб бодай думкою не вертався в світ своїх щасливих переживань, не вітав бодай в душі покинутих рідних сторін й дорогих нашому серцю осіб

та не призадумувався над станом поневоленої Батьківщини й зосередився над причинами недолі нашого народу й нашого скитання. І мимохіть питаємось: «Чому встоятись не було сили»? Чому воля для нашого народу така дуже нежичлива? Та ж ми стільки жертв поклали в обороні дорогої всім нам волі. Де причина наших невдач і важкого горя нашого народу? І, роздумуючи, приходить сумна та в своїх наслідках трагічна відповідь: «През незгоду ми пропали»... Бо незгода зі своїми гіркими овочами сварів і ненависти, як людське діло — не сприяє доброму ділу і завжди є спричинником гіркого нещастя. І в нашому, вже не раз скривдженому серці, родиться невгомна туга за єдністю між людьми, а особливо між єдинокровними братами й сестрами, бо від тієї пропальної ночі, коли Бог-Дитя народився в стайні на сіні, немає вже другорядних людей, немає зненавиджених. Всі є браття й сестри. А між братами й сестрами має бути єдність, вона ж бо зі своїм побажанням і благословенням вислідом згоди-миру є ділом Божим. Терпеливість, толерантність і вибачливість — це головні основи єдності, що при свободній виміні й оцінці поглядів допоможуть нам розв'язати взаємні упередження, забути історичні кривди чи правди і дійти до позитивних осягів. Тому до обосторонніх зусиль додаймо під час свят Різдва Христового наші сердешні просьби-молитви, щоб новонароджений Ісус кріпив нас єдністю і прискорив довгождану волю для нашого народу у Вільній Українській Державі.

В ДЕНЬ ПРАЗНИКА РІЗДВА ХРИСТОВОГО І НОВОГО 1973 РОКУ ШЛЕМО НАШІ СЕРДЕШНІЙ ПРИВІТ НАШОМУ НЕСКОРЕНОМУ НАРОДОВІ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ СУЩОМУ Й ПО ВСІХ КРАЇНАХ РОЗСІЯНОМУ І ГОРЯЧЕ БАЖАЄМО ДОЧЕКАТИСЬ ЯКНАЙСКОРІШЕ СОНЦЯ — ВОЛІ.

У СВЯТО НАЙБІЛЬШОЇ РАДОСТИ

І ЄДНОСТІ НАЙЩИРІШЕ ВІТАЄМО Й БАЖАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО 1973 РОКУ КОМАНДИРОВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ Й ПОЧЕСНОМУ ОТАМАНОВІ УВК ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ГЕНЕРАЛ - КОШОВОМУ ПАВЛОВІ ШАНДРУКОВІ, ГЕНЕРАЛЬНИМ КАПЕЛЯНАМ УВК: ГЕНЕРАЛ - ХОРУНЖОМУ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОМУ ВЛАДИЦІ ІОВУ СКАКАЛЬСЬКОМУ ЄПИСКОПОВІ УАПЦ І ГЕНЕРАЛ-ЗНАЧКОВОМУ ВСЕСВІТЛІШОМУ ОТЦЮ МИТРАТОВІ ДРОВІ ВАСИЛЕВІ ЛАБІ ГЕНЕРАЛЬНОМУ ВІКАРІЄВІ УКЦ, ВСЕЧЕСНІШИМ ОТЦЯМ КОЗАЦЬКИМ КАПЕЛЯНАМ, ПОЧЕСНИМ КОЗАКАМ ГЕНЕРАЛЬНОМУ СУДДІ, ГЕНЕРАЛЬНОМУ КОНТРОЛЕРОВІ, ГОЛОВАМ І ЧЛЕНАМ ГОНОРОВОЇ І НАГОРОДНОЇ РАДИ, ЧЛЕНАМ ГЕНЕРАЛЬНОЇ УПРАВИ, ОБЛАСНИМ І СТАНИЧНИМ ОТАМАНАМ З ЇХНІМИ УПРАВАМИ, ПОСЕСТРАМ І ПОБРАТИМАМ, ЮНАЧКАМ І ЮНАКАМ УВК, ПРИХИЛЬНИКАМ КОЗАЦЬКОЇ ІДЕЇ, ВЕТЕРАНАМ УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМАЦІЙ - УЧАСНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ ТА УСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ Й ЗАКЛИКАЄМО ВІРИТИ, ЩО НОВОНАРОДЖЕНИЙ ІСУС ВИСЛУХАЄ НАШИХ ЩИРИХ ПРОСЬБ - МОЛИТОВ І ДОПОМОЖЕ НАМ В НАШИХ ЗМАГАННЯХ НА ШЛЯХУ ДО ВОЛІ Й ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ НАШОГО НАРОДУ.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

СЛАВІТЕ ЙОГО!

ВОЛЯ УКРАЇНІ!

СЛАВА КОЗАЦТВУ!

Ген. Хор. УВК
Інж. Антін Кушинський
Військвий Отаман УВК
Полк. УВК
Проф. Павло Бабяк
Генеральний Писар УВК

о. Андрій Кість —
(що був учителем в школах
Закарпаття 1930-1936 рр.)

КОЛЯДА — ЩЕДРІВКА

про Великого Князя Руси-України ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

(Цю колядку-щедрівку співала славна Капеля Професора Олександра Кошиця. Хор співав легенько, скоренько, весело. Зачинали сопрани й альти, як би щебетали, а приспів співали всі хористи поволі, не скоро).

Ой, там за горою, тай за кам'яною!
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
Там Князь Володимир коника сідлає!
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
Коника сідлає — на Царьград стріляє!
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
Ой, винесли йому полумисок срібла...
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
А він на той дар ані подивився
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
Ой, винесли йому полумисок злата...
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!

А він на той дар ані подивився...
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
І шапочки не зняв і не поклонився...
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
Ой, вивели йому дівчину-царівну!..
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
А він на той дар пильно подивився...
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
І шапочку ізняв, низенько вклонився!
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!
З Царівною тою славно одружився!
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!

Яр Славутич

НА РІЗДВО Матері

Мені приснилась біла паляниця,
Накритий стіл і сонячна кутя,
І понад хатою в лету жар-птиця,
Що ловить зорі й знає майбуття.

Я завжди бачу, — грає сніговія,
Міцні морози розкривають зів,
А ти стоїш на покуті, як мрія,
Як Божа Мати серед образів.

Сім'я сідає до святого столу,
Де пахне сніп і де стоїть узвар;
З ясної стелі, мов з небес, додолу
Ліямпадка ронить сяєво, як жар.

Дзвенить молитва над столом
святково,
І на долівці сіно шелестить...
О не забути боговите слово,
Що всім ясило благодатну мить!

Мені приснилась біла паляниця,
Накритий стіл і сонячна кутя...
Нехай навіки спомином іскриться
Той добрий час — на все моє життя!

з Різавом Христовим

Кіндрат Плохий
Козак Кубанського Війська

РІЗДВО НА КУБАНІ

Багаті Різдвяні Святки справляли на Кубані кубанські козаки. Вже за тиждень перед Різдвом по станицях відчувалося і бачилося, що наближається велике свято. В кожній козацькій родині перед святками кололи годованого кабана, готували смачні українські ковбаси, чоловіки прибирали в дворах. Молодиці та дівки прибирали в хатах. Вони білили крейдою та підсилювали внутрішні стіни, мили хатні меблі, міняли на образах рушники на чисті, мазали жовтою глиною долівки. На Різдво скрізь все мусить бути чисте і в повному порядку.

За два-три дні перед Різдвом жінки пекли паляниці, щоб до Нового Року вже не пекти, та ласощі — горішки на олії, вергуни на маслі і солодкі пироги з яблуками, грушками, сливками, каolinoю та південними овочами.

Самий день перед Різдвом звався — Багата кутя. На Багату кутю жінки варили кутю, пісний борщ і узвар, пекли пісні пиріжки і смажили рибу на оліві.

Кутю вони варили у великих чавунах. Пісних пиріжків пекли багато: із картоплею, капустою, рижом, квасолею, горохом, сочевицею, жовтим кобаком і калиною.

Всередині козацької хати стояв у кутку під іконами, напроти вхідних дверей, стіл, лава — попід стіни, що сходились в розі під іконами. Це місце в хаті звалось покуть.

На Багату Кутю господар або один з його синів вносив до хати оберемок гарного та чистого сіна і покривав ним покуть. Долівка вся покривалася чистою свіжою соломою. Великий стіл накривали чистою білою скатертиною (саморобковою), а зверху іноді — гарною цератою.

За вечерю сідали, як тільки гарно стемніло. Всі члени родини та всі наймити й наймички, якщо вони були в

родині, обов'язково мусили бути за столом. Перед тим мати родини ставила на покуть, на сіно, кутю в чавунові та узвар у великому глиняному горшкові. Молодь виходила з хати на двір і кликала: «Морозе, морозе, йди до нас вечеряти!» Перед самою вечерею всі ставали перед іконами і молились Богові, потім сідали за стіл. Головне місце біля куті займав господар. Жінка подавала на стіл страву в такій черзі: борщ, пиріжки, риба, кутя і узвар. Водився звичай — за столом на Багату Кутю чхати. Хто чхне, тому господар щось дарує. У чханні найбільш усього були зацікавлені дівки на виданні. Їм батько дарував звичайно телицю, яку дівка брала собі, як виходила заміж.

Кутю з узваром, солодкі пиріжки та ласощі, горіхи й яблука, носили хресники хресним батькам батькові та матері, внучки — дідам та бабам, новоженці — тестеві та тещі, та й просто знайомі — своїм приятелям. Вважалося за нечемність і навіть за образу, коли б дотична особа не принесла куті. Навпаки, почиталося за велику честь, коли хтось із неродичів приносив кутю. Навіть офіційній особі, кубанському отаманові, козаки носили кутю до його резиденції, до кубанського військового палацу в Катеринодарі. Той, кому приносили кутю мусив з'їсти принаймні три ложки тієї куті. Бувало, так накупчується принесеної куті, що ні сидіти, ні лежати. Тим, що приносили кутю, давали теж своєї куті, а дітям давали ще й гостинці, дрібні гроші та ласощі.

Багата вечеря тягнулася довго. За вечерею їлося, балакалося, згадувалося. Горілки на Багату Кутю не пили.

Після вечері чоловіки виходили на ганок і тричі стріляли з рушниць холостими набоями, це називалося — зустріч Різдва.

А вже від 3-4 години ранку по всіх дворах ходили молоді хлопці, заходили до хат і «рожествували» на розпів: «Рожество твоє, Христе Боже наш» — та вітали господарів дому з Різдвяними Святами. Рожествувальники ходили по хатах, поки почнеться по церквах Богослужба - Обідня. Рожествувальники отримували від господарів дрібні гроші й ласощі: цукерки, горіхи, яблука та помаранчі.

На перший день Різдва, за народними віруваннями, повинні були бути в церкві на Обідні люди з кожної родини. По Обідні люди виходили через три брами церковної огради і простували домів: діди, баби, літні чоловіки та жінки, парубки й дівки та молоді хлопці й дівчата. Молодь — уся гарно і з смаком одягнена, всі стрункі та чепурні.

По приході з церкви зараз же сідали за стіл. Подавали: ситий борщ, із свіжою свининою, смажену свинину, а на кінець кутю з узваром. А по обіді чоловіки знову стріляли з рушниць. Три перші дні, в період часу від Обідні до Вечірні, любителі-козаки дзвонили на церковних дзвіницях у дзвони.

Перші три дні Різдвяних Свят — був час, коли родичі робили візити одні одним. Молодий одружений козак брав під пахву білу пшеничну паляницю, вкриту білою хустиною, а його молода дружина брала на руки свою малу дитину, і обое вони прямували в гості до своїх батьків. По обіді вся станиця була сповнена парами молодих людей, по святочному одягнених, що йшли в гості до своїх батьків. А вечером, перед Вечірнею, вони теж парами вертались до своїх домів. Ходили в гості до своїх батьків не самі тільки новоженці. Ходили й старші козаки. А вже починаючи від третього дня свят, ходили в гості і старші віком люди, родичі до родичів, а знайомі до знайомих. Ходили вони часто далеко, не для того, щоб гарно попоїсти та гарно випити, але щоб підтримувати добрі зв'язки та виказувати пошану

до своїх рідних або добре знайомих.

Різдвяні свята в станиці тягнулися аж до Івана Святителя, що на другий день Водохрещі.

Напередодні Нового Року ходили по хатах дівчата і співали «Маланки», поздоровляли господарів з Мелашкою та Василем.

А на самий Новий Рік, як і на Різдво досвіта ходили по хатах посипальники, молоді хлопці, і посипали. Кожний посипальник мав при собі полотняну торбу через плече, а в ній мішане зерно: пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза й просо. Всі посипальники, увійшовши до хати, ставали на порозі і співучим голосом приказували за ритуалом:

«На щастя, на здоровля, роди, Боже-Жито, пшеницю і всяку пашницю. — З празником, з Новим Роком».

При тому всі вони кидали з своїх пригорщей зерно в бік покуття і скрізь по хаті.

На Новий Рік зараз же по виході людей з Церкви, на церковній площі відбувалася козака військова парада. Для того станичне правління заздалегідь призначало молодих козаків. Парадом командував один із старших військовою рангою, нестарий козак, який був зі станичною отаманською булавою в руках — насікою. З тією насікою отаман мусів бути на Новий Рік в церкві і стояти в ній на призначеному для отамана місці.

Дедь перед Водохрещею звався — голодна кутя. В цей день люди цілий день аж до вечері нічого не їли. Жінки варили на вечерю все пісні страви: борщ, пиріжки, кутю і узвар. В церкві вечером відправлялася Вечірня, де святити воду. Після вечірні в кожній родині господар або старший син брав до великої миски свячену воду, принесену з церкви, кропило з сухих васильків і шматок білої крейди. Крейдою він ставив скрізь хрести на дверях, вікнах, іконах, столах, лавах... а в дворі — на брамах, горожі, віконницях, на всіх господарських будовах, і на всіх

предметах господарського реманенту — на возах, косилках, віялках, плугах і боронах, на яслах у стайнях. При тому він кропив усе те свяченою водою з миски. Свяченою водою він кропив теж коней і рогату худобу. Свиней і птицю не кропили. Після цього ритуального обходу всі члени родини ставали молитися Богові і сідали вечеряти, як і на Багату Кутю. А по вечері чоловіки виходили на ганок і тричі стріляли з рушниць. Це називалося — проводити святки.

День Водохрещі вважався за день урочистий, як і Різдво. По церквах справляли Йордань — святити воду. В західній частині Кубанщини, в районах Катеринодару, Новоросійська тощо не кожного року на Різдвяні Святки стоять морози. Часто буває дуже тепло. Тоді воду святять у церковних огородах, у великих шапликах. Але коли стояли морози, тоді воду святити в річках, якщо станиця стояла на березі річки. Біля Йордані вирубували полонку і в ній святити воду. Збоку від свячення води вартував з рушницями

наряд молодих козаків. При звуках церковного тропаря:

«Во Йордані хрещався Тобі, Господи» — ті козаки давали з самопалів триразовий салют.

Велику радість при тому мали молоді хлопці. На Кубанщині любили плекати голубів. Було їх багато по станицях і навіть по містах на окраїнах. Молоді хлопці й парубки приносили на Йордань своїх голубів. При звуках тропаря:

«І Дух у виді голубинім», — хлопці виймали з своїх кишень голубів. Голуби низько кружляли над Йорданню, а згодом підіймалися високо вгору і шукали в леті своїх домів.

Кожна родина брала до принесеного посуду свячену воду, і всі йшли до своїх хат. Дома цю свячену воду кожний пив, трохи залишали на цілий рік, а рештою знову кропили все, як і на голодну кутю. Потім сідали за стіл. Їли кутю востаннє. А по обіді козаки стріляли з рушниць, востаннє проводжали кутю.

Цим Різдвяні Святки кінчалися.

В. Кубанець

Ще важко спить? О ні!

Її вже розбудили

Жорстокі вороги, заскочивши у сні —

Розбили голову і руки їй скрутили,

І ворохнутись їй тепер уже несила,

Палає вся вона у ранах, як в огні.

Та вже проснулись і образ Рябовола

Та муки Мельника спогадує вона,

Що вмерли за Кубань, за Правду-

волю,

Від рук катів гидких — той білих,

той червоних,

Ще важко спить незаймана Кубань»

О. Олесь

Ненависть бо до нас у тих і в тих одна.

Козацький краю мій! Будь гордих

предків гідним.

Грудьми могутніми на захист волі

стань!..

Щоб браття знад Дніпра, карпатські

браття рідні

Не думали про нас, що ми якісь

последні

Мовляв: «ще важко спить незаймана

Кубань»...

Пятигірське 1937 р.

Сергій Ган

ТА БУЛИ В КУМА БДЖОЛИ

За часів мого юнацтва, пам'ятаю, співали у нас в селі Комарівці, по той бік Ворскли, пісню про кума, у якого ніби-то були бджоли.

— Ой, та були в кума бджоли..., розповідала пісня. Зараз — безліч років тому — моя стара пам'ять лише й схоронила ці слова: — «Ой, та були в кума бджоли»...

І от якось, згадуючи минуле, пригадав я ДІЙСНОГО КУМА, В ЯКОГО БУЛИ БДЖОЛИ.

Звався він Остап Кучугура. Так... Остап Кучугура. У нього в Комарівці, по той бік Ворскли, була пасіка. Земська управа піклувалась пасікою Остапа і самим Остапом, бо його бджоляне господарство було зразковим для всієї нашої, пошли їй, Боже, щастя, України...

Бджоли на пасіці Остапа Кучугури були першої кляси-трудящі, слухняні та порівнююче ситі, зодягнені й зобуті, як і їхній володар. Не то, як якісь пролетарські бджоли, з яких ні краси, ні меду, в яких ні душі, ні тіла.

Мед Остапа Кучугури, так званий «кучугурівський мед» був солодкий та до того запашний, що Його Преосвященство єпископ Кобеляцький та Кременчуцький, куди б по своїх преосвященних справах не їхав, завжди відвідував Остапа та його бджоли, служив молебень, закусював чим Бог послав і, сідаючи в архиерейську карету, завжди знаходив там глечик меду.

В цьому немає нічого дивного. Мед є така річ, що її люблять так мухи, як і архиереї.

Так от — «та були в кума бджоли»...

Почалось з несподіванки.

Був цар та генерали, архиереї та дідичі, була земська управа, поліційний «ісправник» та «сідець винної лавки», міський голова в Кобеляках та земський начальник, губернатор у Полта-

ві та Бог на небі і раптово все це зникло. Як корова язиком злизала. Хто був нічим, той став усім... Комарівського розбишаку Чоботька обрали на голову сільради. Місце кобеляцького міського голови зайняв Лейба Дашевський.

Згодом почалися реєстрації, конфіскації, резолюції та екзекуції, заглядання в комори та в скрині — одним словом — БІДА. Подуріли люди, ховають зерно, ріжуть вівці, колють свині, влада збирає ЛИШКИ взуття та одежі, розкуркулює та висилає ЗА МЕЖІ. Діти пишуть, баби кричать, чоловіки із-за панського добра сваряться, трохи раді, а трохи бояться. Став весь світ раком коли б не на сотню років з гаком.

Так прийшла в село Комарівку, по той бік Ворскли, РЕ-ВО-ЛЮ-ЦІ-Я.

Захотілося Револуції меду. Це теж звичайна річ. При царській владі «проклята буржуазія ТРИСТА років кров нашу пила» та заїдала медом, то дайте ж, Бога ради, пролетаріятові теж доволі меду наїстись!..

Наслідком такої філософії була візита до пасіки Остапа Кучугури ОБ'ЄДНАНОЇ МІСЬКОЇ КОМІСІЇ з представників найвидатніших знавців меду.

Немає чого довго говорити. Кожному представникові пролетарської влади було наллято по глечику меду.

На другий день на пасіку прибула ОБ'ЄДНАНА МІСЬКА КОМІСІЯ з представників карних органів. Їм теж було наллято меду.

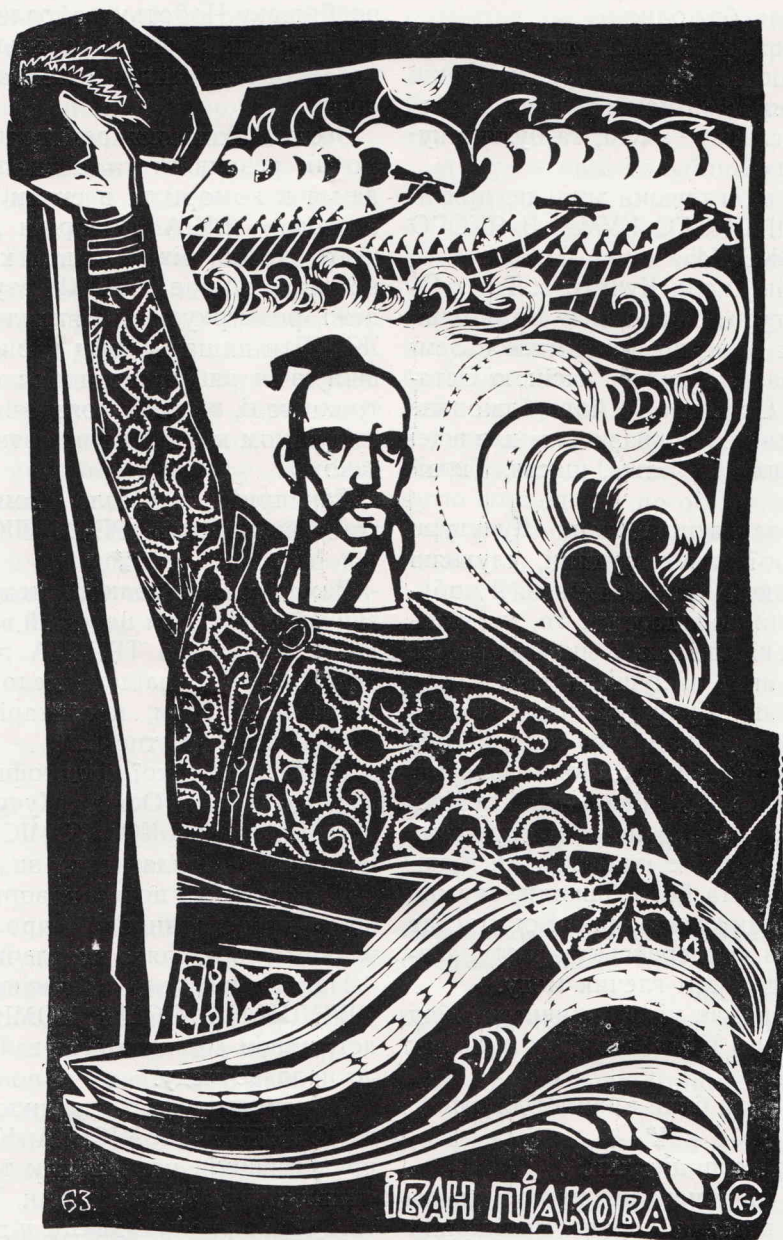
За карними представниками прибула ОБ'ЄДНАНА МІСЬКА КОМІСІЯ з представників профспілок та відділу антирелігійної пропаганди. Налляли і тим. Тільки вони з двору, у двір — повітовий партійний комітет у повному складі, навіть з кандидатами. Налляли.

Комсомол пішки прийшов. Налляли.

Кінець кінцем ДОНАЛИВАЛИСЬ до того, що меду не залишилось ані каплі, бджоли порозлітались, вулики селяни порозбирали на топливо, з вощини наробили свічок, а так як Остапові не залишилось біля чого господарювати, то його викликали до ЧЕКИ,

допитували, склали протокол і... фіть! Лише курява встала!..

— Ой, та були в кума бджоли... Так колись за часів мого юнацтва співали у нас в селі Комарівці, по той бік Ворскли, про кума, у якого ніби-то були бджоли.

ІВАН ПІДКОВА
(Софія Карафа Корбут. Дереворит)

Тарас Шевченко

ІВАН ПІДКОВА

І

Було колись — в Україні
Ревіли гармати,
Було колись — Запорожці
Вміли панувати
Панували, добували
І славу, і волю, —
Минулося: осталися
Могили по полю!
Високії ті могили,
Де лягло спочити
Козацьке біле тіло,
В китаїку повите.
Високії ті могили
Чорніють, як гори,
Та про волю нишком в полі
З вітрами говорять.
Свідок слави дідівщини
З вітром розмовляє,
А внук косу несе в росу,
За ними співає.

* * *

Колись було — в Україні
Лихо танцювало
Журба в шинку мед-горілку
Повстанцем кружляла.
Було колись добре жити
На тій Україні...
А згадаймо — може, серце
Хоч трохи спочине.

II

Чорна хмара зза Лиману
Небо, сонце криє;
Синє море звірюкою
То стогне, то виє,
Дніпра гирло затопило.
«А ну-те, хлоп'ята,

На байдаки! Море грає,
Ходім погуляти!»

* * *

Висипали Запорожці,
Лиман човни вкрили.
«Грай же море!» заспівали.
Запінилися хвилі.
Кругом хвилі, як ті гори:
Ні землі, ні неба.
Серце мліє, а козакам
Того тільки й треба.
Пливуть собі та співають;
Рибалка літає
А попереду отаман
Веде, куди знає.
Похожає здовж байдака.
Гасне люлька в роті:
Поглядає сюди-туди,
Де-то будь роботи?
Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку — човни стали.
«Нехай ворог гине!
Не в Синопу отамани,
Панове - молодці,
А у Царград до султана
Поїдемо в гості!»
«Добре, батьку отамане!»
Кругом заревіло.
«Спасибі вам!»
Надів шапку.
Знову закипіло
Синє море. Здовж байдака
Знову похожає
Пан отаман та на хвилю
Мовчки поглядає.

Петербург, 1839.

МАЛЕНЬКИЙ СПОМИН

Коли я на Закарпатті в с. Заосина після Свята Йордану, як учитель відвідав свого учня, що був захворів, то на дверях хати того господаря побачив виліплений з хліба і прикріплений до дверей ТРИЗУБ. — «Що це?» — запитав я господаря. — «То славний знак Князя Володимира, що охороняє від усього злого!» — відповів мені господар.

о. Андрій Кість

П. Мусієнко

ЯК КОЗАКИ БРАЛИ ДЮНКЕРК

Опівночі місто Дюнкерк розбудили постріли з гармат і рушниць. На бруківці тісних середньовічних вулиць цокотіли кінські підкови. Десь недалеко за неприступними сірими мурами стін палало полум'я пожежі. Поміж будинків бігли, розмахуючи кривими шаблями, іноземці в широких червоних, синіх, зелених штанах і жупанах. Вони полонили іспанських військових, але не чіпали цивільне населення. Так у жовтні 1645 року запорозькі козаки штурмом оволоділи фортецею Дюнкерк. Цікаві деякі подробиці баталії.

Ще за десять років до цієї події Франція оголосила війну Іспанії. Звільнити Фландрію та узбережжя Північного моря від іспанського володіння стало тоді життєвою необхідністю для країн Західної Європи. П'ятитисячне іспанське військо Дюнкерка чинило нечуване свавілля на суші і на морі. Іспанські військові кораблі, як пірати, нападали на французькі торгові судна. Заморська торгівля голландців постійно була під загрозою пограбування та знищення флоту. Це був час, коли Нідерланди ставали могутньою морською державою, боролись за незалежність від іноземних загарбників. Та Англія, Франція і Нідерланди спільними зусиллями не одразу змогли вигнати іспанських колонізаторів. Тоді Франція запросила до себе на військову службу запорізьких козаків. Слава про героїчні походи запорожців на суші і на морі в ті роки гриміла на весь світ.

Ініціатива запрошення запорожців на військову службу у Францію належить графу де Брежі — французькому послу при польському королівському дворі. Він порадив прем'єр-міністрові кардиналу Мазаріні повести переговори про це з польським урядом. Польський королівський уряд дав згоду. Кошовий отаман Січі теж не заперечу-

вав. Серед паперів архіву французького міністерства закордонних справ залишився лист де Брежі, в якому він повідомляв про свою зустріч з Богданом Хмельницьким: «Цими днями був у Варшаві один із старшин козацької нації, полковник Хмельницький, про якого я мав честь писати вашій еміненції. Він був у мене, я мав з ним дві розмови. Це людина освічена, розумна, сильна у латинській мові. Що стосується служби козаків у його величності, то, якщо війни з турками не буде, Хмельницький готовий допомогти мені в цій справі».

Далі, з цього ж архіву відомо: у березні 1645 року Хмельницький, Сірко і Солтенко через порт Гданськ морем поїхали до Франції. Подорож завершилась підписанням договору. Французьке командування погодилось взяти 1800 піших козаків і 800 кінних. Зобов'язались платити по 12 на озброєного козака та по 120 талерів полковникам і сотникам. Запорожцям надавалось право виступити своїми окремими з'єднаннями. В стратегію і тактику ведення бою козаками французьке командування дало згоду не втручатись. Важливим об'єктом штурму визначена фортеця Дюнкерк.

Чи збереглись до нашого часу військові чи навігаційні карти та малюнки Дюнкерка XVII століття? Вони допоможуть встановити подробиці штурму цієї неприступної фортеці запорожцями. Пошуки мої виявилися не марними: карт, планів та малюнків лишилось більше десяти.

В архіві французького міністерства закордонних справ, у фонді «Польща», збереглися частково лише деякі відомості про події війни: запорожці у жовтні 1645 року на кораблях типу «Флейти» їхали морем з порту Гданськ до Кале. Біля Дюнкерка іспанські судна нічного патруля з зухвалістю пі-

Козацький напад на турецьку фортецю
Знимка з картини пензля Адм. Значкового УВК Леоніда Бенцеля

ратів напали на них вночі. Вони не знали, з ким мали справу. Сірко і Солтенко примушені були оборонятись. Полковник Іван Сірко наказав козакам вивісити на щоглах білі прапори (ніби здаються) і заманити їх на свої кораблі. Як тільки іспанські кораблі пришвартувались до козацьких флейт, козаки вступили в бій і полонили їх. Взяли в полон і командира форту Мордик. Флагманський корабель Сірка достав пошкоджень. Запорожці змушені були пристати до берега. Вихід один — штурмувати фортецю зненацька вночі або потрапити в полон. Запорожці вирішили дати бій. Сірко з частиною козаків пересіли на сторожові судна противника. Командору форту Мордик наказали стати на капітанський місток і по каналу ввести судна у фортецю. Так, у нічний темряві, вони по каналу минули лоцманську башту.

В цей час почався морський відлив, і судна полковника Солтенка сіли на мілину. За наказом Сірка запорожці Солтенка пішли в обхід фортеці. За містом запалала пожежа. То горіли вітряки, освітлюючи театр воєнних дій.

Французьке командування лишилось

тоді незадоволене «самоуправством» запорожців. Сірка обвинувачували в грубому порушенні «класичних правил» ведення війни, прийнятих в Європі ще з часів Олександра Македонського. Та сучасники гідно оцінили героїзм і військову майстерність козаків.

(«Вояцька Думка»)

Від Видавництва

Українські письменники на рідних землях не мали фінансових засобів, щоб студіювати західно-європейські джерела про участь Козацького зтяжного корпусу в тридцятилітній війні Шоліш після другої світової війни для них, хто хотів поколупатись у старих записках та чужих історичних книгах настала можливість розкрити деякі дії з життя наших історичних постатей, що досі були заслонені серпанком таємниці. Повість «ЗВІДУНИ СТЕПОВИХ КОГОРТ», що її цікаво опрацював Святомир М. Фостун а видав Юліан Середяк в Буенос Айресі, якраз передав деякі факти про участь Гетьмана Богдана Хмельницького і його Корпусу в тридцятилітній війні. Ця повість накреслює гарну картину про маловідомі дії козаків у Франції, де Хмельницький мріяв про визвольну боротьбу українського народу та вирощував нові кадри козацьких старшин і політиків.

Цю книжку можна набути в Адміністрації «Українського Козацтва» за три долари і 25 центів ЗСА.

Святомир М. Фостун

ЗВІДУНИ СТЕПОВИХ КОГОРТ

(Глава XVII з повісті цієї назви про участь козаків у 30-літній війні)

Гармати на валах ударили салют.

Виструнчилися лави кінноти, й жовтоцвіттям потяглися довгі ряди піхоти, над якими затріпотали лілеями французькі прапори.

Назустріч козакам поскакали обрісти й капітани. Вигін загустів людьми, серед яких метушилася цікава дітвора, намагаючись пропхатися жевжиками наперед, щоб краще все бачити.

На дорозі, густо обсаджений пікінерами у блискучих панцерях, за якими вирувала юрба, стояв у гурті райців магістрату посадник Гавру із грубим золотим ланцюгом на шії. Біля нього

синіли своїми каптанами капітани трьох французьких корвет, які якорилися в гаврській пристані, ждучи на козаків.

Заграли похідні сурми, засвистіли жоломійки, а кобзи гримнули бадьорий марш. У супроводі капітанів, поручників, хорунжих й осавулів їхав префект Хмельницький, над яким розвивалися козацькі прапори та велика малинова хоругва, подарована козакам польським королем Зигмунтом Августом. Найстарший віком французький обріст вітав префекта й козаків з

їх воєнною славою та поворотом до дому.

Під'їхавши до гурту райців, Хмельницький зліз із коня. Посадник Гавру вітав також багатою вишуканою мовою і його, і козаків, кладучи натиск на ту поміч, яку козаки подали Франції у війні, запевнював, що Гавр гостинно прийме козацьких лицарів і запрошував префекта та всю козацьку старшину на учту в міському ратуші.

Юрба голосно кричала й віватувала.

А дорогою сунула одна за одною козацькі сотні. Їхали комонники в червоних, мов кров, жупанах, за ними рівними рядами йшла піхота в панцерах і шоломах, потім прогуркотіли легкі гармати, а біля них ішли дужі гармаші, обпалені сонцем і вітрами, в сірих жупанах та в чорних із червоними шліками високих шапках. За гарматами димився обоз.

Твердою ходою йшли звитяжці багатьох боїв у Німеччині, Богемії, на болотнистих полях Фляндрії та в гористій Каталонії. Ішли гордочолі й безстрашні. Французькі обрісти, спостерігаючи козацькі сотні, дивувалися й покручували головами, бо козаки не уступали найкращим французьким чи шведським регіментам.

А козацькі сотні їхали й ішли серед моря віватувань на край гаврського передмістя, де мали квартирувати до свого відпливу. За козаками подалася густа товпа, і жваво чкурнула непосидюща дітвора, підбігаючи за гарматами, а то й чіпляючись до возів довгого козацького обозу.

Хмельницький зі старшиною в супроводі французьких обрістів і райців магістрату поїхав до міста.

З козаками залишилися Ганджа, Джулай і молоді осавули. Старшини не без причини посмикували себе за вуса: вони знали скільки матимуть мороки, поки розташують козаків по квартирах.

Учта тяглася довго.

За столами порозсідалася гаврська

знать, французькі обрісти й офіцери, капітани корвет та інших чужоземних кораблів, закітвічених у пристані.

За почесним столом коло посадника і єпископа сидів Хмельницький. Козацька старшина розташувалася між французькими офіцерами й райцями та багатими купцями. Випивали здорово, й вино та добрячий мед розпльовували язики. Говорили по-різному, як хто вмів. У розмові з єпископом та посадником Хмельницький користувався латинською мовою, і єпископ дивувався, що козацький префект так бездоганно володіє нею. Старий Бурляй супився, бо його сусід не знав ніякої чужої мови, ані латини, а зате сусід Мрозовицького був на сьомому небі коли почув, що молодий козацький ротмістр чудово говорить по італійському. Брати Гординські плели хармани купцям, які аж роти пороззявляли, так слухали розповіді молодих козаків, а Гловацький зводив за магдебурське право справжній словесний бій із магістратським райцою. Золотаренкові вже курилося кріпко з чуба, але він із цікавістю наслухував, що йому розповідав французький обріст про те, як Мазаріні хоче втримати в іжакових рукавицях Францію, а на кінці столу голосно реготали молоді французькі лейтенанти, слухаючи як сивуватий капітан потиху переповідав найновіші сороміцькі памфлети на королеву Анну, австріячку.

Ставало душно й козацькі сотники мали страшне бажання поскидати зі себе панцери, але це не випадало. Завидували тим, які прийшли в жупанах, але сиділи чемно і слухали або лише вдавали, що слухають пильно довгі промови, які виголошували єпископ і посадник.

Говорив і Хмельницький.

Похмелявся він обережно, знаючи, що йому доведеться говорити, і слухав уважно довжених тирад обидвох промовців. Коли ж почав свою промову, говорив квітчастою латиною, і його голос лунав могутньо у великій за-

лі ратуша. Козацька старшина милувалася ним, а ті французи й чужинці, які знали латинську мову, понатягавши шії, із захопленням слухати виступ козацького префекта.

Говорив Хмельницький про Україну, козацьку націю й козацькі подвиги. І перед очима присутніх увидалося розбухлане Чорне море, що несло козацькі чайки аж під Стамбул; чорніли непрохідні московські борі, якими просувалися козацькі полки в Московщину, помагаючи Польонії у війні з москалями; мертвеччиною дихала спалена посухою кримська земля, по якій вихром пролітала козацька кіннота; негнугим муром стояли козацькі табори під градом польських ядер на урочищі. Гострий Камінь, на річці Солуниці під Кумейками; падали до ніг безстрашних і грізних степовиків цісарські прапори на полях Німеччини, встелялися густим трупом Фляндрійські дюни й червоніли козацькою кров'ю еспанські редути...

Довго і красно говорив Хмельницький. А коли скінчив, заля загриміла оплесками. Французи вітавали. В очах декого із старшин і старших козацьких отаманів заблищали сльози. Єпископ міцно стиснув руку Хмельницькому. Шведський капітан, русявий велетень, який бився разом із козаками проти цісарців, був дуже зворушений і крадькома втер сльозу, що побігла по суворому обличчі.

— Віват Хмельницький!

— Віват Префектус! — гриміло в залі.

Хмельницький глянув на козацьку старшину. Бачив обличчя молодих старшин, що ясніли радістю, а на лицах побратимів читав гордість за ко-

зацькі діла, за славу козацьку. Чув, що наростає у нього якась велика, невідома сила, відчував, що могутніше, що тісно стає йому в панцері, що він задихається в цій великій, довгуватій, із високими тьманими вікнами, залі, що потребує простору, безмежжя рідних степів, аби буйнокрилим вітром помчати в далечінь, ген далеко, до Дніпра-Славути, а може й ще далі, ген до синього Дону, що із нього шоломами черпала воду княжа рать, а може, до Каспію, на берегах якого ставив свої намети князь Олег. Здавалося йому, що на його лице бризками впала солоня вода Чорного моря, на якому сотні козацьких чайок плывуть, щоб закурити люльки у Стамбулі чи у Трапезунті, або Каффі чи Синопі. На отаманській чайці гордо розвивається хрещатий прапор, і під ним стоїть він — Зіновій Богдан Габданк Хмельницький — кошовий, а може, й гетьман козацького лицарства...

«Чи підуть вони за ним» — Хмельницький уважно глянув на старшину. — «Підуть. Напевно підуть».

І як на підтвердження його думки, хтось із-поміж молоді старшини вигукнув:

— Слава Хмельницькому!

— Слава!

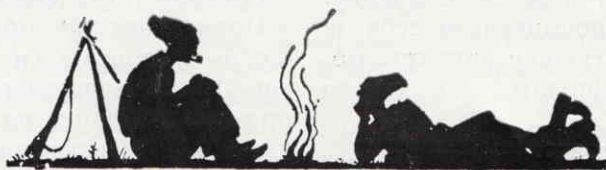
— Сла-а-ва! — голосно закричала козацька старшина, зірвавшись з місць.

Хмельницький уклонився.

Це був один із його великих днів.

Пояснення деяких слів:

Обріст — полковник, корвета — воєнний трищогловий корабель, райці — радники, жоломійки — подвійні соплі, префект — начальник, регімент — полк.

Микола Янов
Полковник Українського Війська

КІШ УВК В ЧЕРНІГОВІ

(Уривок зі спогадів про українізацію Гренадирського корпусу колишньої московської царської армії)

Після різних пригод наш «Український Пробойовий Курінь 1-ої Гренадирської дивізії» прибув через станції Гомель-Бахмач в кінці листопада 1917 року до Києва. Там ми зголосились до Богданівського полку, а дьютант якого прапорщик Галаган запровадив нас до

Чернігова на поповнення 3-го куреня 1-го Богданівського полку, бо той курінь розгортався в 3-ій Чернігівській Козацький полк, командиром якого був полковник Янченко, лицар ордену св. Юрія, а його Заступником Пполк. Чернявський, колишній командир 13-о пішого запасного полку, що влився в 3-ій Чернігівський Козацький полк. В перших днях грудня наш курінь вже прибув до Чернігова і розмістився в касарнях колишнього Перевочинського полку.

Наш командир «Пробойового Куреня» Штабс-Капітан Щудренко, я і Поручник Зінченко явились до Командира куреня Богданівського полку Штабс-Капітана Борзяківського, а від нього до командира полку Полк. Янченка, який дуже радо нас привітав як «свіжого духу з фронту». На другий день він вже особисто відвідав наші касарні і запізнався з нашими старшинами та гренадирами. Ми ж довідалися, що в полку існує «полковий комітет» — «полкова рада», яка дістає «накази» від «совета салдатських і робочих депутатів» м. Чернігова. На чолі «совдепа» був студент Боря Соколовський а секретаркою була його сестра Соня Соколовська. Голова «полкової ради» просив, щоб уникнути «непорозумінь», не носити жадних військових відзначень та не вживати військових рангів, що їх тут вже давно скасовано. Він же повідомив, що на посади нас призначить командир полку але після згоди на те «полкової ради».

Склад нашого «Українського Пробойового Куреня 1-ої Гринадирської дивізії» при прибутті до Чернігова мав понад 300 гренадирів і підстаршин та таких сатршин: Штабс-Капітан М.

Сотенний Коша УВК в Чернігові
Микола Янов (пізніше Полковник),
автор спогадів, і його Дружина бл. п.
Ніна (з дому Мандрикина) мед-сестра,
козачка того ж Коша УВК. Знимка з
1918 р.

Начальника Київської Військової округи полковника Віктора Павленка. Полковник призначив наш курінь до

Шудренко — командир куріня, Поручник М. Янов — Заступник командира куріня, Поручник Головченко — ад'ютант, командири сотень — Поручник Воевідко, Поручник Бойко, Поручник Савченко, Поручник Зінченко, Поручник Ясінський, Поручник Полубень, молодший старшина — Підпоручник Гаєвий та командир кулеметної чоти «Максима» і 42 мм гарматки «Вочерс» Поручник Скушко.

За пару днів Полкова Рада запросила всіх старшин полку «на перевірку». Явилися всі старшини. В Раді на правах дорадника був Пполк. Чернявський. В першу чергу «провірили» старшин, що були в запіллю. Всі вони були Прапорщики випуску щойно вересня 1917 року. Їх було призначено курінними, сотенними та півсотенними командирами. Дійшла черга до фронтовиків. Шт. - Кап. Шудренко призначено сотенним, я став півсотенним полкового підстаршинського вишколу. До наших колишніх фронтових гренадирів призначено двох сотенних із числа тих старшин, що перебували доти в запіллю, що викликало велике невдоволення. За кілька днів з полку відійшли два фронтових старшини: Пор. Савченко і Шт. Кап. Шудренко, якого замінив Шт. Кап. Г. Корейша.

Я зголосився до Начальника підстаршинського вишколу «сотенного» Кожушка, прапорщика випуску вересня 1917 р. колишнього учителя церковно-приходської школи. Привітавшись коротко зі мною, він зібрав весь склад підстаршинської школи і представив мене, призначивши «другим півсотенним». А «першим» півсотенним був молоденький прапорщик. Мені наказав мешкати при вишколі, бо сам начальник вишколу мешкає в місті Чернігові, де, мовляв, має інші обов'язки.

На підстаршинському вишколі було 60 козаків. Кадрові підстаршини були всі колишні фронтовики, бунчужний Горобців мав всі чотири степені

Хреста Св. Юрія. Перші чотири дні я навчав муштр молодих хлопців. Це був добрий матеріал, що з них могли б вийти добрі підстаршини. Один раз приходив начальник вишколу, викричався на бунчужного й... зник. Побував у нас і представник «совдепу». Розхвалював «главковерха» Криленка, закликав виконувати тільки його накази. Ніхто на те не відкликнувся і представник неушкоджений повернувся до свого «совдепу». Були члени полкової ради, радили не переутомлятися в навчанні а займатись «політграмотою», якої привезли подостатком в московській мові. Приїздили й матері козаків, нараджувались з синами а в наслідок цього всього почалась «дезерція»... Полк розкладався. В місті почались грабунки, напади і т. п. Міліція на чолі з поручником Подорбановим була безсильною. Призначено нового начальника міліції соціаліста, військового урядовця Кандибу, що був начальником канцелярії команди реконвалесцентів. Але його революційні зарядження розбивались місцевим «совдепом». В місті було дуже багато старшин як українців так і москалів, які нічого не робили, а дістаючи від Управління Чернігівського Повітового Військового Начальника фінансову допомогу, вештались по місту, по цілих днях і ночах сиділи в клюбах, грали в карти. Але чимало старшин українців вступило до полків Кубанських Козаків, які в повному порядку переходили через Чернігів в дорозі на Кубанщину.

Начальник Чернігівського Губерняльного Акцизного Управління «дійсний статський советник» (генерал) Забелло, Дирекції місцевих банків та інші алярмували полк. Янченка, як начальника залоги, про відповідну охорону.

Полк. Янченко скликав нараду добре знаних йому українських фронтових старшин, з'ясував їм тяжке положення в місті, що створилося завдяки безконтрольній «сірій масі». Привя-

них було 25 старшин. Нарада тривала цілий день але розв'язки не знайшла. Нараду було перервано до другого дня і на неї запрошено видатних українських діячів та повідомлено про нараду Чернігівського Губерніяльного Комісара Проф. Дмитра Дорошенка і Начальника Акцизного Управління С. Забілло. Обидва вони свідомі українці самостійники. Начальника міліції Кандибу не запрошено, бо ж він був в контакті з «совдепом». Нарада відбувалася в Комерційній школі. На нараду тепер явилось тільки 20 старшин. Були представники Губерніяльного Комісара і Акцизного Управління, банків, був директор Українського Вільного Університету проф. С., колишній голова Міської Управи А. Верзило, Повітовий Військовий Начальник та інші, всього 29 осіб. Народою керував полк. Янченко, його заступав Курінний Борзяківський, який і почав було перший говорити. Тут явився начальник міліції Кандиба і попросив дозволити йому бути присутнім на нараді та дати йому слово. В тяжких словах він представив грізні обставини в місті та що і міліція і «совдеп» і міська управа на чолі з д-ром Соколовим є безраді. Нарікав на якусь нібито військову організацію, що захопила один будинок і добираються до Музею м. Чернігова, в якому хорониться стародавня козацька зброя. Промова його страшно пригнобила приявних. Після нього забрав слово кол. голова міської управи А. Верзило, українець самостійник. Він закликав свідоме українське вояцтво прийти на поміч і взяти під свою охорону мешканців Чернігова, про що він уклінно просить полк. Янченка. Курінний Борзяківський поінформував, що та організація, що про неї згадував начальник міліції є просто зборище якихось вояків, та констатував, що 3-й полк під впливом «совдепу» розложився і з тим треба числитись. Тому, не гаючи часу, треба покликати до життя УКРАЇНСЬКУ ВІЙСКОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ,

що складалася б виключно зі свідомих українців — вояків мешканців міста та околичних сіл і то за певною заporукою знаних українських громадян. Пропонує надати тій організації стародавню назву, освячену віками — «УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО В МІСТІ ЧЕРНІГОВІ», яке стане до помочі місцевій владі при запровадженні порядку в місті та буде той порядок підтримувати. Рясні оплески покрили його внесок.

Я всеціло підтримав внесок Курінного Борзяківського про негайне покликання до життя УВК в м. Чернігові, яке має очолити Курінний Борзяківський з підпорядкуванням начальнику залоги полк. Янченкові — командирові 3-го Козацького полку. Начальник залоги має призначити комендантом міста Повітового Військового Начальника, який виконає мобілізацію українських старшин та зформувати з них найменше дві сотні, що завжди мають бути наготові.

Всі приявні, за винятком начальника міліції Кандиби, прийняли внесок Курінного Борзяківського з моїм доповненням та надати право начальникові залоги полк. Янченкові вразі потреби проголосити місто на військовому стані.

Полк. Янченко прийняв до виконання ті постанови і призначив Курінного Борзяківського КОШОВИМ ОТАМАНОМ УВК в м. Чернігові, Заступником Кошового — Сотенного Григорія Корейшу і приділив до Штабу Коша Сотенного Миколу Янова. На цьому нараду закінчено.

На другий день було вже зорганізовано понад 30 вільних козаків, серед яких було кілька кол. ґринадирів. Обов'язки булавного покладено на булавного Демченка. Отаманом 1-ої сотні УВК призначено Сотенного Корейшу з вик. об. Заступника Кошового Отамана. Ця сотня в розпорядженні пполк. Чернявського заняла Реальну школу для розміщення Коша.

Третій день дав Кошеві багато охо-

чих вступити в УВК, але мало хто із них мав запоруку. Тому вони звернулися до Чернігівського Губерніяльного Комісара Освіти проф. С. і він після розмови з кожним видавав посвідки. В цей день прибуло 15 козаків, а на четвертий день аж понад 60 козаків. Отаманом 2-ої сотні призначено Сотенного Голоченка.

Зброю й амуніцію перевезено із Управління Чернігівського Військового Начальніма. Вільні козаки носили на лівому рукаві жовто-блакитні повязки. На жовтій половині повязки була відбитка круглої печатки, а в середині якої було зображення Св. Архангела Михаїла а навкруги напис: «Кошовий Отаман Українського Вільного Козацтва в Чернігові». На шапках козаки носили кокарди також з зображенням Св. Архангела Михаїла. Шлики не носили.

Під свою охорону Кіш Українського Вільного Козацтва в Чернігові зразу ж взяв державний і інші банки, великий склад горілки, що був під урядом Акцизного Управління, міст через р. Десну, залізничний двірець та полкові склади («цейхаузи»). Харчі для УВК постачало Управління Чернігівського Військового Начальника. Інтендентом УВК призначено булавного Демченка, а він взяв собі до помічі кол. гренадира бунчужного Батченка, що завідував зброєю.

З поширенням складу Коша УВК, було призначено Отаманом 3-ої сотні Сотенного П. Реву, а Отаманом 4-ої сотні Сотенного Зінченка. З'явилися і кулеметчики. Вони занялись «Максимами» і 42 мм зеніткою «Вочкерс». Отаманом цієї кулеметної сотні призначено мене з тим, що ще заступав і Отамана 1-ої сотні. Всі 4 сотні нараховували по 35 козаків. Зброю та амуніцію і нарукавні повязки одержували тільки на час служби.

Одного ранку на головній вулиці міста убито українського старшину. Злочинець втік. Хоч той старшина не належав до Коша УВК, але Кіш загомо-

нів. Обвинувачували в цьому «совдеп» і він мав би понести відповідальність. Того «совдеп» боявся і тому коло свого приміщення виставив озброєну варту. На третій день відбувся величавий похорон при участі великої маси українського громадянства. Над труною промовляли представники різних організацій і установ. Похорон відбувся зо всіма військовими почестями при одній сотні УВКозацтва. Покійного покрито червоною китайкою, а дружина Покійного відрізала свої коси (волосся) і поклала на його руки. Коли сотня УВК поверталася з похоронів, то на вулицях нігде не було видко так званої «сірої маси» — все поховалося, панував спокій і порядок.

Олікунами Коша УВК були старші свідомі українці — ген. Забелло, А. Верзило, проф. С. директор УВУніверситету та інші.

Пполк. Чернявський брав жваву участь у житті Коша і за його допомогою Кошовий Отаман навіязав живий контакт з Всеукраїнською Генеральною Радою Вільного Козацтва, що була обрана в жовтні 1917 р. в Чигирині з містом постом в Білій Церкві. Віл привіз відомості, що Генерал-Лейтенанта Павла Скоропадського обрано Отаманом Всеукраїнського Вільного Козацтва, а його заступником осаула Кубинського, а генеральним писарем Сотника Василя Кочубея. Бачився він з Ген. Скоропадським, нащадком Гетьманського роду і був всеціло ним захоплений. З доручення Генеральної Ради УВК приїздив до Коша Сотник Василь Грудина і на наших сходинах інформував про перебіг Всеукраїнського З'їзду Вільного Козацтва, на який прибуло понад 2.500 козаків.

Голова міської Ради д-р Соколов, Начальник Міліції Кандиба сердечно дякували полк. Янченкові за zorganizовану охорону нашим Кошем УВК. А «совдеп» шипів... Треба зазначити, що міська Управа м. Чернігова складалася з московських соціалістів.

На Свят-Вечір і Різдвяні Свята українські жінки з «Просвіти» на чолі зі студенткою Наталкою Єланською та

Бл. п. Валентина Стахурова
артистка брала живу участь в житті
Коша УВК в Чернігові. Знімка з 1921.

пані Валентиною Стахурою влаштували для нас «ялинку». Було багато молоді, що з зацікавленням приглядалися до вільних козаків.

Напередодні Свята зголосився до Коша поручник К. Уманець зі своїм відділом — «Партизансько-гайдамацький загін» в складі 30 козаків, який було приділено до моєї кулеметної сотні.

Тим часом повернувся з фронту полковник Пассет і приступив до виконання своїх попередніх обов'язків Чернігівського Повітового Військового Начальника. При ньому значно поліпшилось харчування нашого Коша. Він

високо цинив службу УВК і при ньому патрулі нашого Коша затримували на вулицях «салдатів», відправляли їх до Управління Військового Начальника а звідти групами по 15-20 осіб відправляли на двірець, щоб з Чернігова їх скеровувати на Крути і далі на північ до Московщини. Наша варта УВК на двірці Чернігів пропускала до міста лише тих із «сірої маси», що були мешканцями Чернігова, а решту скеровували на Крути. «Совдеп» протестував, але без жадних наслідків.

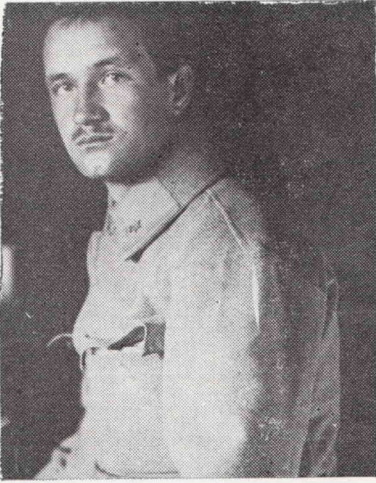
Полк. Янченко не залишав 3-го Козацького полку і старався втримати його за всяку ціну, а наш Кіш УВК уважав за складову частину полку. Тому, коли він одержав наказ від командуючого військової округи вирушити з полком на фронт, а з того полку зібрав лише якихось 40 козаків при одному старшині, то видав нам наказ — «Кошу УВК в Чернігові бути готовим до виїзду на фронт під Бахмач». Кіш дав 75 вільних козаків і кулеметну сотню. Решта Коша з Кошовим Отаманом Борзяківським лишалась в Чернігові для охорони міста. В поході Кошем командував Сотенний Отаман Г. Корейша, його заступником був сотенний М. Янов.

За пару днів Кіш вирушив з Чернігова на залізничний двірець Крути, де з великим трудом ми переладувалися з вузькотоворної колеї на широкоторову. Двірець Крути був переповнений «сірою масою», що повертала до своїх хат на північ — в Московщину.

Якось впакувались ми до вагонів, вирушили з Крут і на другий день по полудні наш Кіш уже був на залізничному дворці Бахмач. Двірець і будинки в місті були переповнені українськими вояками. Полковник Янченко говорив з Києвом по прямому проводу і, як видно було по ньому, розмова була не дуже приємною. В Бахмачі йому не вдалося перейняти командування, бо там кожний був «полковником» і почував себе «начальником».

(Докінчення в слідуючому числі «УК»)

СТАРШИНИ УВК УЧАСНИКИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

Полк. УВК Інж. Антін Артимович
кол. УСС і старшина УГА
Генеральний Контролер УВК

Курінний УВК
М-гр Володимир Мандичевський
кол. судовий ассесор
Наказний Генеральний Суддя УВК

Полк. УВК Інж. Петро Петренко
кол. Старшина Укр. Армії 1917-20 рр.
Обласний Отаман УВК на Англію

Пполк. УВК Яків Різник
кол. старшина 1-ої Укр. Дивізії УНА
Обласний Отаман УВК на Австралію

Антін Кущинський

З НАГОДИ 99-ОЇ РІЧНИЦІ НАРОДЖЕННЯ О. АВГУСТИНА ВОЛОШИНА

«Батько Волошин», як його популярно називали на Закарпатті, народився 17 березня 1874 року в с. Келечині на Волівщині в родині греко-католицького священика. Дитячі роки він провів в рідному селі, яке було бідне, як і більшість сіл тієї околиці. Там же він учився і в народній школі. Гімназію кінчив в Ужгороді, де студіював також богослов'є. Вищі ж богословські студії із педагогічними науками кінчив на університеті в Будапешті, бо ж тоді ця наша країна належала до Мадярщини. Після повороту на Закарпаття і висвячення в сан священика його призначено професором математики й фізики греко-католицької дяко-учительської семінарії в Ужгороді. В цій школі він учив майже все своє життя, ставши її директором в 1917 році. На цьому пості застали його пам'ятні дні державного будівництва Карпатської України 1938-39 років.

Постать о. Августина Волошина дуже багатогранна. Він і відданий своїй Церкві й народові священик, він і визначний педагог та всіма улюблений учитель, він і науковець, а водночас і політик, він і відомий літератор і державний муж. А понад усе він щирий патріот-народовець і беззастережний провідник усіх карпатських українців. Про це свідчить все його життя.

Молодий о. Августин виступив на арену боротьби за збереження національного обличчя українського Закарпаття саме тоді, коли місцева інтелігенція була майже вся змадяризована, або в розпачі звертала очі на Москву, від якої очікувала порятунку від цілковитої мадяризації краю. Справжній народовець о. А. В. виступає до боротьби проти обох тих течій.

Пам'ятаючи, що культурне піднесення народу є першою передумовою його національного збереження й еко-

номічного добробуту, молодий і енергійний о. А. В. відновляє діяльність одного з небагатьох легально існувавших, але завмерлого, «Общества Св. Василя Великого». Під його впливом це т-во видало в першу чергу «Буквар» Мих Врабеля і розпочало видавати популярну газету «Наука», редактором якої став сам о. А. Волошин. В своїх спогадах він пише, що «Науку» видавано «для народу, писану народною мовою, бо кожний знав, що до душі винародовленої інтелігенції вже годі заговорити українською мовою». Така діяльність не подобалась мадярським державним чинникам а їхня преса писала, що «руська культура є небезпечна». Тому на засідання Т-ва Св. Василя Великого почали приходити поліцейні комісари а потім уряд закликав до Будапешту мучаківського єпископа Юлія Фірцака і прашівського Івана Балія і змусив їх зліквідувати в 1903 році те Товариство. Але о. А. Волошин знайшов вихід з утвореної ситуації. Він запроєктував і опрацював плян передачі всього майна ліквідуемого Т-ва, а зокрема друкарні, новоорганізованому акційному Т-ву «Унію», існування якого було забезпечено законом про фінансово-господарські спілки. Але тому, що часопис «Наука» була в фінансовій скруті, то о. А. В. перебирає її видання на себе і зберіг те видавництво аж до 1921 року, коли переназвав той часопис на «Свободу», а в часі Карпатської України — на «Нову Свободу».

Маючи велику візію виведення карпато-українського народу на шлях національного самопізнання, о. А. В. не тільки проповідує слово Боже, не тільки вчить молодь, але невпинно працює над виданням шкільних підручників з різни хділянок науки, а в 1899 році видає граматику рідної мови і то

саме тоді, коли здавалось, що не було вже для кого її й видавати.

Школа і преса не були одинокими інституціями, що були предметом мадяризації. Пресію мадяризації скеровано на останній стовп українськості Закарпаття того часу — на Церкву — на Мукачівську Греко-Католицьку єпархію. Священики - мадярони ввели мадярську мову в Св. Літургію і навіть протестували проти назви «Руської», то є Української, Церкви, а називали її «Мадярською Католицькою Церквою». Ситуація була тим гірша, що сусідній в Пряшівщині єпископ Стефан Новак йшов всеціло на руку мадярам. В цій політичній ситуації о. А. Волошин випрацював документ для оборони старо-українського письма в богослужбових книгах. Але мадярська влада натискала далі і за Першої світової війни в 1915 році скликала в тій справі конференцію до Будапешту з участю єпископів. На тій конференції примас д-р Іван Чернох силою свого авторитету вплинув на єпископів і їхніх дорадників, застрашуючи їх тим, що опір проти мадяризації Церкви граничить з «державною зрадою», за що послідувала б кара смерті. Крім того вказувалось, що старо-українське письмо «кирилиця може бути отруєю і дорогою до схизми» (то є до переходу на православ'є). В обороні українськості Церкви виступив о. А. Волошин, а під його впливом і тодішній мукачівський єпископ А. Папп і так існуючий стан було затримано. Але молитовники друкувались мадярською транскрипцією, бо вже від 1907 року всі школи на Закарпатті були тільки мадярські. Це був час, коли на кожний донос арештовувало кожного українця. Така доля спіткала понад тридцять священиків і тисячі селян, зпоміж яких багато засуджено на кару смерті.

Коли по програній Першій світовій війні страхіття мадярського терору скінчилось, то тоді, як пише о. А. Волошин — «Ми цілком природно могли

тільки думати про те, що українці під і за Карпатами, разом спільними силами створять свою Державу». Тому, у вересні 1918 р. о. А. В. зі своїми однодумцями висилає проф. Августина Штефана до Відня, щоб навязати контакт з Українською Парламентарною Репрезентацією. А на всякий випадок в Ужгороді 9 жовтня створено «Руську Народню Раду». Далі утворились народні ради на Пряшівщині, на Марморощині, на Свалявщині, а 21 січня 1919 р. відбувся «Загальний Конгрес Угорських Русинів» у Хусті, який остаточно ухвалив увійти Закарпаттю в склад Української Соборної Держави. Але наша Держава на Східних землях не устоялась, а заходами Томи Масарика паризька мирова конференція прилучила «Країну Південно - Карпатських Русинів» як автономну країну до Чехо-Словацької республіки. Сен-Жерменським договором 10. вересня 1919 р. заручено автономію Закарпаттю, але чехи того не здійснювали. Тому боротьба за національно - культурне й політичне визволення Закарпаття продовжувалась.

Отець Волошин у нових обставинах кидається в вир народньо-просвітнянської праці. Очолює Учительський Семінар в Ужгороді. Там докладає всіх зусиль, щоб вишколити добрих національно - свідомих кваліфікованих учителів, які б були провідниками у всіх закутинах краю у його боротьбі. Ті кадри доповняє учителями з високою освітою різних фахів — українськими емігрантами з усіх земель України. Він теж стає головою Української Учительської Громади, яка об'єднувала все національне свідоме учительство і унапрямувала його педагогічну, культурно-освітню і політичну діяльність, а згодом масово увійшло в ряди Карпатської Січі.

Не забував він і про економічне піднесення країни. В перших роках чеського панування організує «Підкарпатський Банк» і забезпечене Т-во «Бе-

скид», а зокрема підтримує поширення української кооперації.

Шкільництво, «Пласт» і «Січі», Т-во «Просвіта», українська преса, видання наукових і літературних творів та організування виробничих і торговельних підприємств — все це було під постійною увагою о. А. Волошина. Він же організує і свою «Християнсько - Народню Партію», з рамени якої його вибрано в члени Чехословацького парламенту, де він далі бореться за інтереси свого краю і народу.

Чи не найсвітлішим моментом життя Батька Волошина і всього державного будівництва Карпатської України був день 12 лютого 1939 року — день виборів до Сойму Карпатської України. Тоді повноправні громадяни того краю нашого висловили свою волю і 92.5% з них підтримало провідництво о. А. Волошина. У своєму заклику по виборах о. А. Волошин звертався до народу зі щирою любов'ю як справжній батько такими словами: «Солодкий Мій Народ!»

Він вважав Карпато-Українську Державу добром всієї української нації і тому утримував звязки з представниками українців у всьому вільному світі і тому у відповідь на звернення Української Народної Ради Карпатської України летіли пожертви з усіх країн на допомогу Карпатській Україні. Зокрема відзначилась наша патріотична спільнота з Америки, а особно від Українського Золотого Хреста з ЗСА і УНО з Канади.

Але звертаймось до славно-історичних днів березня 1939 року. Тоді в критичні дні гітлерівсько - мусулінівської агресії о. А. Волошин, ще як прем'єр держави в полудневих годинах 14 березня проголошує самостійність Карпатської України. Наступного дня 15 березня він відкидає пропозицію Гітлера капітулювати і у відповідь виголошує історичну промову на відкритті сесії Сойму, що підтвердив самостійність Карпатської України першим своїм законом. Він, як вже обра-

ний Соймом Президент Карпатської України, на пропозицію піддатися відповів: «Битися до останнього, не піддатися! Ми не переможемо; вони нас поконають. Однак, коли б ми піддалися, ми свою Україну вкрили б вічною ганьбою. Коли ж ми згинемо в боротьбі, увінчаємо її славою. Наша кров буде посівом нових героїв. Україна певно постане!»...

Тоді в Срібній Землі сталися знаменні події. Їх коротко тут назвемо. Вони своїми прикладами кличуть і ще може довго кликатимуть до наслідування. Карпатська Січ, патроном якої був о. А. Волошин, під командою Дм. Клемпуша, потім Полк. С. Єфремова, Полк. Мих. Гузара Колодзінського, Полк. Василя Филоновича стала, поборовши спротив чехів, 1) на прю проти багато чисельнішого ворога, встала в обороні свого краю, хоч сама молода мало ще вивінувана в своїй боєздатності проти модерно озброєної армії мадярів усіх родів зброї. Тоді там порвано тисячелітні кайдани і вражого злюю кровю скроплено волю тієї стародавньої гілки нашого народу...

Так на Карпатській Україні було довершено й доповнено акти відродження України до свого життя, що сталося в 1918 році над Дніпром, на Кубанщині і над Дністром. Закарпатські русини за словами свого крайового гимну — «Подкарпатський русини оставте глибокий сон» — дійсно прокинулися і як всі українці заспівали по постанові свого Сойму — «Ще не вмерла Україна», а над краєвим гербом, що зображував чорного медвіда збоку синьо-жовтих семи полос, піднесли загально-український державний герб Володимира Святого — тризуб з хрестом на ньому. Там, коли пробила 12-та година, об'єдналися всі 32 партії, які перед тим роз'їдали та розривали організм українського суспільства на тій невеликій землі українській. Радія небезпечних обставин того часу боронити свій край та державна дозрілість нашого проводу на чолі з о. А.

Волошином покликали прийняти до нашого Національного Об'єднання, що тоді було одно і єдине, — і партії москвофільські, бо Президент о. А. Волошин казав: «Треба спершу хату збудувати, а сміття дасться потім вимести»... В Карпатській Україні тоді обмінялись візитами і дружньо подали собі руки представники Української Православної і Української Греко-Католицької Церков у службі єдиному Богові та прирекли взаємну співпрацю у духовній допомозі Українській Визвольній Справі й Боротьбі.

Це в Карпатській Україні Карпатська Січ була першою армією, що збройно виступила в обороні української держави. Це там фактично почалася Друга світова війна за ідеали права й справедливості, що їх голосять Західні потуги і це мають пам'ятати наші провідні політики і в слушні моменти підкреслювати там-де це належатиме...

В Карпатській Січі, «За її волю за честь і славу, за народ» бравурно билась під своїм українським прапором не лише автохтони - закарпатські українці, але й наддніпрянці, галичани, буковинці, були й кубанські козаки — всі вони українці без різниці віровизнань і політичних переконань. Були там і УСС-и 1914-го року, і УВКозаки 1917 р. і вояки формацій Гетьманських кадрів 1918 року і Дієвої Армії УНР. А коли проти мадярської армії гонведів з заходу та польських диверсантів зі сходу, що свою дружбу співали — «Поляк-венгер два братанкі і до шаблі і до шклянки» — встоятись не було сили, то багато січовиків пішли «в ліс» в Українську Повстанську Армію або в ряди 1-ої Української Дивізії УНА. Так Карпатська Січ була кільцем в ланцюзі переємності новітніх збройних сил українських.

«Бились хлопці Хустові на славу, за свою омріяну державу, січовую волеленьку свою!». Так написав про них Яр Славутич у вірші «Карпатські Січовики», що зробився січовою піснею,

**Полк. УВК Інж. Іван Калинович
Командант відділу Карпатської Січі
в селі Страбичові**

яку можна тепер почути у виконанню капелі бандуристів у вільному світі.

Їхня завзята оборона не на життя, а на смерть, викликала подив і увагу цілого світу до української проблеми нашого ренесансу і то в багато разів ширшу і живішу, ніж навіть покірна смерть семи мільйонів українців, що згинули за штучного голоду 1933 року заподіяного Москвою. Бо смерть на полі слави в бою є героїчна й горда та невмируща своєю славою, а смерть невільнича є лише жалісна...

На полі слави полягло до 10 тисяч карпатських січовиків — тих лицарів козацької волелюбної нації. Ця жертва на вівтар Батьківщини була відсотково до кількості населення Карпатської України найбільша понад жертви, що поніс наш народ на кожному іншому терені України за доби новітньої збройної визвольної боротьби. А скільки їх мучилось в тортурх мадярського концтраку в Варіо-Лопош, що попали в полон по нерівній боротьбі? Нумер полоненого, що під ним був підписаний автор цих рядків, був 4123... А скільки загинуло потім в московському полоні, куди частина січовиків відійшла, повіривши в безвихідній ситуації тому каїну, так званому «старшому братові»?

А Президент о. А. Волошин, зне-

можений фізично від пережитого, уник спершу гіркої долі, відійшовши в сусідню Словаччину, а потім в Чехію. Там, в Празі він став спершу професором а потім був обраний на ректора Українського В. Університету. Але в 1945 році, не маючи змоги виїхати перед приходом большевиків, залишився там і в листопаді того року був захоплений тим наїзником. Його вивезено до Москви і там в Лубянській вязниці замучено.

З почуттям пієтизму до пам'яті героїв тих днів на чолі з їхнім духовним провідником о. Августином Волошином клонимо голову перед їхньою безмежною любов'ю до Рідного Краю та перед їхньою вірністю нашій Визвольній Ідеї аж до смерті.

Закарпатський поет Іван Ірлявський, оспівуючи смерть карпатських героїв, кінчив свій вірш словами:

**«Не дивися назад, які жертви,
Скільки зради і скільки журби. —
Бо життя розквітає на мертвім,
Що зродилось з огню боротьби».**

А славної пам'яті мученик Президент герой Карпатської України о. А-

вгустин Волошин, як пригадуємо, коли дав наказ битись за волю, то в своїй духовній візії про майбутнє прорік:

«Наша кров буде посієм нових героїв. Україна певно постане!».

Так буде! Ми в це глибоко віримо! Україна ще воскресне! А пам'ять про наших героїв розквіте в ореолі прийдешньої слави єдності українського народу по прикладу закарпатських українців. В тій бо єдності наша сила і наша перемога над ворогами зовнішніми і внутрішніми. В тій єдності є обіцянка нашої Соборної Великої Української Держави — від Попраду аж до Кубані та з Сірим Клином і далеко-східною Зеленою Україною...

1) Тут згадаємо, що в збройній боротьбі проти чеського війська в Хусті і пав смертю хоробрих січовий звитодавець при фільмуванні того бою доброволець з ЗСА юнак Петро Лисюк, кадет Пікскільської Військової Академії, єдиний син відомого мецената Каленика Лисюка.

Михайло Петруняк

ЩЕ ПРО КОЗАЦЬКІ ПОСЕЛЕННЯ В ГАЛИЧИНІ

Вже була згадка в 9-ім числі нашого журналу про поселення кузацькі в Городниці над Дністром та в Заваллю над Прутом. Мені відомо про ще деякі поселення між ріками Дністром і Прутом. При автостраді, 4 кілометри на схід від міста Городенки, розложено славне село Серафинці. Тамто в давніх часах поселились козаки а згодом і полонені турки, таке оповідав мені мій прадід. Вперше згадується село в 1500 році а також що 1621 року село спалили татари. Про походження козацьких родин в тому селі свідчать прізвища: Атаманюки, Козаченки, Гнатчуки, Чайківські і багато інших. А про турецьке походження: Алімани,

Яшани, Буждихани, Беї та інші. Мужчини там переважно стрункі, високі, сильні і гордої постави. Також жіноцтво відзначається красою та ношею. Серафинці, одиноке село на Покуття, де задержалась стародавня ноша. Одружені жінки під хусткою чи переміткою носили фези на голові, а дівчата в корсетках та в святочних вишиваннях. Мої товаришки в гімназії Аліман Оленка, Бачинська Василинка, Русковолошин Юстинка ходили лише в такій ноші. Серафинці було свідоме село. Селяни дбали про освіту своїх дітей, посилали в гімназії чи учительські семінарії, а в Коломиї була Серафинецька бурса. Не було в Серафин-

цях неписьменних і, здається, не було хати, де нескінчив би хто вищої освіти а були хати де й кілька таких осіб. Приміром: Бачинські, Яшани, Коновали або Яківчики з одної родини були директор гімназії, лікар, учителька. З Серафинець походив син учителя д-р Лев Бачинський, провідник української радикальної партії, посол до австрійського парламенту, член уряду Зах. Укр. Нар. Республіки, посол до польського союму. Під час боротьби за український університет і за виборчу реформу, постановили наші послы вести обструкцію в австрійським парла-

УССтрільців та оборонець українців у всіх політичних процесах під Польщею. Під час Першої світової війни до УССтрільців вступило багато молоді з Серафинців. В альманасі УСС є світлина санітарки УСС Василини Ощипко, учительки родом з Серафинець. Ще до Першої світової війни були в Серафинцях 2 читальні Просвіти. Одна на Вознесенським куті, а друга на Николинським. Також були два Січові товариства. Заслужений радикальний діяч Микола Шлемкевич був головою одної читальні і членом повітової «Січі» в Городенці. Головою 2-ої читаль-

ЖІНКИ З ГОРОДЕНЩИНИ

По боках стоять в народній нозі села Рашків (зліва) і села Тишковець (зправа), сидять — зліва міщанка з Городенки, а зправа в білій перемітці жінка в старовинній нозі села Серафинці.

менті і тоді д-р Бачинський промовляв повних 14 годин. Своєю обструкційною промовою побив рекорд довгих промов усіх парламентів. Микола Бачинський з Серафинців виїхав до Канади, став послом до порляменту Манітоби і довголітнім його маршалком. Уроженець Серафинців, син священика д-р Стефан Шухевич отаман

ні і кошовим «Січі» був Михайло Аліман.

В селі Глушкові, 6 км. на полудні Городенки, що має назву запорожця Глушка, що там перший поселився, є ще такі козацькі родини: Гультаї, Макогони, Мелимуки, Регуші та інші. Їхні діти покінчили вищі школи.

В сусіднім селі Торговиці побіч ко-

зацьких назвиськ є й турецькі. Припхани, Поливхани, Сорохани. В Торговичі народився письменник Лесь Мартович. З Топорівців походять брати: генерал УГА Гнат Стефанів, сотник Зенон Стефанів і пор. Клим Стефанів. В селі Русові народився і там господарив, письменник Василь Стефаник, нащадок запорожців.

В с. Тишківцях нащадки запорожців Шухевичі, Пеци-Довбуші, Заячківські, Петруняки, Бандурки. В селі були чотири читальні «Просвіти» і «Народний Дім». Також товариство «Сокил» ще з 1898 року, засноване братами Шухевичами і Миколою Заячківським, ячківський.

довголітним головою централі «Сокола Батька» у Львові. М. Заячківський був головним директором централі «Народна Торговля», організатором міщанства і головою, директором театру «Української Бесіди» у Львові. В 1914 р. москалі вивезли його разом з д-р Миколою Шухевичем на Сибір. Обидва повернули 1918 р. до Львова.

З повищого бачимо, що де були нащадки козацтва, там були перші «Просвіти», «Січові» та «Сокильські» товариства. Основниками «Січей» були — д-р Кирило Трильовський, а «Соколів» — ж. Василь Нагірний та Микола Заячківський.

Яр Славутич

МІСЦЯМИ ЗАПОРОЗЬКИМИ

СУЛТАНІВ ЛИСТ І ВІДПОВІДЬ ЗАПОРОЖЦІВ

Турецький султан, зазнаючи постійних турбот із боку запорожців, вирішив заякати їх силою свого мусульманського маєстату. Ходять перекази, що він нібито прислав на Січ дуже погрозового листа. Хоч архіви не зберегли оригіналу, а може його й зовсім не було, султанів лист і відповідь запорожців кружляють по всій Україні в дуже багатьох різновидах. Нижче подаю те, що чув від мого рідного діда, який умів по-мистецькому проказувати ці «документи» з не-підробленим гумором:

«Султан Мухумед IV Запорозьким козакам. Я, Султан, брат сонця й місяця, внук і спадкоємець Божий, державець царств Македонського, Вавилонського, Єрусалимського, Великого й Малого Єгипту, цар над царями, державець над державцями, надзвичайний лицар, непереможний вояк, невідступний гробу Ісуса Христа попечитель, пестун самого Бога і велика надія та втіха мусульман, пострах для християн і їхній

справедливий оборонець, наказую вам, запорозькі козаки, з доброї волі піддатися мені без жодного спротиву і мене вашими походами більше не турбувати. Султан турецький Мухамед IV».

Прочитавши такого наказу, Кошовий Сірко запалив люльку і скликав козаків на раду. Писар сів за стіл і почав komponувати відповідь, яку йому підказували січовики:

«Запорозькі Козаки Турецькому Султанові. Ти — шайтан турецький, проклятого чорта брат і товариш, самого Люципера внук. Який ти в дідька лицар, коли ти голим гузном не вмієш їжака забити?! Не годен ти синів християнських під собою мати! Вавилонський ти кухар, македонський колесник, єрусалимський броварник, олександрійський козолуп, Великого й Малого Єгипту свинар, вірменська свиня, подільський кат, московський злодій, самого гаспида байстрюк, бо дідько втисся твій матері, усього світу й підсвіту блазень, а в нашого Бога найостанніший дурень. Тебе самого і твого

і водою будемо битися з тобою, нехристе проклятий! Так тобі козаки відповідають. Числа не знаємо, бо календаря не маємо, місяць у небі, рік у книзі, а день такий у нас, як і в вас — поцілуй у голе гузно кожного з нас. Кошовий отаман Іван Сірко з усім старшим і молодшим низовим війська запорозького товариством».

Про зміст цих листів дослідник Запорожжя Д. Яворницький похвалився І. Ріпинові (Репінові), мистцеві українського роду. Ріпин створив безсмертний шедевр «Запорожці пишуть листа турецькому султанові», над яким працював більш як десять років. Є кілька різновидів цієї картини. Відомо, що мистець подорожував по Україні з єдиною метою — зарисовувати чоловічі типи, українське вбрання й козацьку зброю для свого твору, в якому увіковічнив відвагу й гумор українців. Про них він висловився одного разу: «Я люблю Запорожську Січ за її свободу й плекання вояцького духу». Загально відомо, що Д. Яворницький зображений на картині в ролі писаря.

КОШТОВНОСТІ СІЧОВОЇ ЦЕРКВИ

У Нікопільському краєзнавчому музеї, якому 1941-го року було надане ім'я славного Івана Сірка, зберігалося багато коштовностей з останньої січової церкви Св. Покрови, на Микитиному Розі, що залишилася цілою після зруйнування москалями Січі в 1775-му р. і стояла до 1790-го р. Я мав нагоду кількакратно їх оглядати. Ходять перекази, що її спалили вночі надіслані москалями німці, ті самі, що на Січі картопельку садили, сараною обсівши родючі запорозькі землі.

Коштовності свідчать про те, що запорожці, серед яких було багато випускників Києво - Могилянської колегії (заснована 1632 р.), дуже любили прикрашувати свій храм. От, наприклад, дорогоцінна плащаниця, зроблена з червоного й чорного оксамиту і вміло гаптована сріблом. Вона була придбана коштом запорожця

Тимошевського куреня Івана Гаркуші й подарована ним січовій церкві 1756-го року.

Звертають на себе увагу коштовна риза, придбання Підпільинського Коша, та не менше цінний епітрахіль, куплений козаками Чортотлицького Коша і подарований церкві. Серед багатьох образів є старовинна ікона Архангела Михаїла, що з нею запорожці ніколи не розлучалися, переносячи Січ з одного місця на інше (за своє понад двохсотрічне існування Січ містилася в сімох чи вісьмох місцях — завжди поблизу нижнього Дніпра). По краях цієї ікони зберігся чудовий український орнамент. Якимсь чудом уціліла в час більшовицького нищення церковних речей і запорозька короґва, кована з чистого срібла.

Коли козаки жили в 1709-1734 роках під турецькою владою (після поразки українсько - шведських військ під Полтавою), тоді вони придбали аналой від самого Царгородського Патріярха. Зроблений він із дерева, що має назву «абонос», оздоблений уламками панцеру з черепа, слоновою кістю та перламутром. Перехват на ньому із шкіри буйвола. Граційна форма цього аналою викликає захоплення.

В музеї також зберігався металевий хрест, знятий із Січової церкви. Він дечим різниться від теперішніх хрестів на церквах. Його виковано з двох рівнобіжних прутів, серед яких є третій, що йде виткою лінією; на кінці трьох ramen (верхнього й двох бічних) є по три бляшаних кола у формі хреста; вони символізують собою Св. Трійцю. На схрещенні ramen прикріплено круглий обід (сонце), на зовнішніх боках якого розходяться загострені пруті (промені). Долішнє рамено хреста не має косої перетинки. Воно стоїть над півмісяцем (символ мусульманства), що прикріплений над кулею (земля). Висновок: християнство перемогло мусульманство, яке хотіло заволодіти світом.

війська ми не боїмось — землею

КРИВИЙ РІГ — КОЗАЦЬКА НАЗВА

У Кривому Розі 84-літній Лепеха, «нащадок запорожців», як він сам себе назвав, розповів мені таку бувальщину про походження назви міста:

— Ще коли предок мій бився на Жовтих Водах, тоді тут нічого не було. Так ото, по смерті Богдановій, предок мій не захотів датися чужинцям (мені здавалося, що дід хотів сказати «москалям») у шори та й чкурнув до Низу. По дорозі він набрів на свіжий хутірець, що стояв на теперішній Чорногірці, трохи нижче, де зливаються Саксагань та Інгулець. Заїхав та й попросив у господині корячок горілки, щоб прополоскати козацьке горло. Вона, спасибі їй, винесла моему предкові доброї оковитої³⁾. Що там далі було в них, не відаю, але знаю, що господарем хутірця був козак Ріг. З ним ото мій предок і ходив на бусурманів, що люд наш у неволі морили. Одного разу в бою козак Ріг зламав собі ногу та й каже моему предкові:

— Одвези мене, товаришу мій, до мого хутірця, а я віддам за тебе дочку.

Зрадів мій предок та й сповнив волю старого Рога, а сам перегада й справив бучне весілля, бо таки женився з красунею Рогівною.

Так ото й звали хутірець той Рогом, а пізніше стали називати Кривим Рогом, бо старий Ріг таки добре шкутильгав. Зате всі його шанували! Він же край наш боронив од бусурманів...

— Пізніше, — закінчив свою розповідь Лепеха, — з хутора виросло село, а потім стало місто, а вже назву наші люди не захотіли змінювати, бо ще й досі шанують козака Рога.

**ТІ, ЩО ВЧИЛИ ЛЮБИТИ
ЗАПОРОЖЦІВ**

Уперше запам'ятав я Дмитра Яворницького, коли мені було яких сім-дев'ять років. Шановний гість завітав до нашого хутора на північній Херсонщині. Дід мій побожно, немов перед плащаницею в церкві, ходив ко-

до гостя й частував його горілкою. Пили, як і личило нащадкам запорожців, із коновок. При чому гостеві піднесли здоровенний мідяний кухол з якого пригощалися колись не тільки славні предки роду, засновники сіл і учасники походів на Крим, а й Остряниця, і кошові (ім'я рек...), і навіть сам гетьман Мазепа. Чи справді так було, тяжко судити, але родинна традиція послідовно зберігала переказ і запевняла, що це була суто правда.

Сиділи в дідовій світлиці перед відчиненим у сад восьмикутним вікном. Сонце щедро лилося всередину, і «зайчики» пустотливо гралися по старовиннім гербі, що висів на стіні, недалеко від образів. Сивуватий Яворницький попивав горілку й, немов на чорній раді, критикував герб: йому не подобався меч:

— Узяв би чоловік шаблю, домаху, та ще й вигинисту, — зауважив він, — а то потягло вашого полковника до меча, до прямого рівного меча... Не по-козацькому!

Козацький герб Яра Славутича

Дід наполегливо, але так, щоб не вразити гостя, історіософічно заперечував, що меч, мовляв, старший за шаблю і зображує не «кривоту» й мінливість козацької «сіроми», а навпаки — прямолінійність удачі воїна і т. д. Корона, зображена на гербі, мовляв, свідчить про королівське походжен-

ня. При чому згадувалися майже всі волинські й галицькі королі. При цьому вказівний палець дідової руки багатозначно підносився вгору. Демократичний Яворницький не приховував свого скептицизму й лукаво посміхався: «Он куди гне! Та ще в ці часи комунії!».

Я, звичайно, не розумів усього, про що йшла мова, але слухав, напевне, з розкритим ротом. В усякому разі, ту розмову закарбував у пам'яті.

Зате в іншому пункті вони цілком сходилися. Після того як я безпомилково прочитав дві-три сторінки псалтиря по - церковнослов'янському (цього зілля навчився від діда ще на сьомому році життя — така була його воля!), пішли вони в нашу простору клуню, де разом із «сезонником» (парубчак, якого наймали для допомоги батькові під час жнив) обережно знімали з товстих балок мережані сволоки з останніх запорозьких куренів. Підпилий Яворницький роняв сльози, коли списував якусь там вирізьблену дату чи слова молитви зі сволока.

Це все, що зберегла моя пам'ять про першу зустріч із Яворницьким, слава якого гриміла по всіх місцях запорозьких. У 1932-ом уроці наш хутір зрівняли з землею. Нас вигнали, заарештували мене й батька. Старого діда чомусь не чіпали. Від Сибіру решту родини врятувало, либонь, те, що мати була бідняцького роду; її походження було всім відоме: батька забили на японській війні, а мати померла від тифу під час першої світової війни.

Мережані сволоки з таємничими для мене написами, що пролежали на нашому хуторі щонайменше півтораєста років, що їх так старанно переховували в сухому місці, що так любовно показували вибраним гостям, пішли на дрова до комсомольського клубу в сусідньому селі Обитоки. Дід плакав із розпуки, та вже не міг урятувати дорогоцінний скарб. Рік пізніше, навесні 1933 року, він лежав пухлий із

голоду, але не хотів лишити зруйнованого хутора, де вирив собі землянку й живився більше грибами та зіллям із сусіднього Гурівського лісу.

Сині, набряклі дідові ноги виглядали, немов пляшки з водою, коли я з Кривого Рогу — раз на тиждень — приносив йому торбиночку пшона на куліш і півхлібини — так тяжко заощаджений «пайок». Таки пощастило врятувати діда від голодної смерті. Але, наївшись свіжого хліба з нового врожаю, помер, хоч і закінчив своє довге життя таки на хуторі, де й волів похованим бути.

Увечері, разом із тіткою, що жила в Обитоках ми обгорнули його в рядно, бо на труну не було дощок, і закопали край Гурівського лісу на власній «не своїй» землі. Хреста не ставили, щоб часом голова сілради Сердюк і його посіпака Тонкошкурий не догадалися й не наказали перенести останки діда в інше місце — на «колгоспне» кладовище однаково без хрестів, що дуже поширилось під час голодної весни 1933-го року.

Востаннє бачив я Яворницького в Січеславі чи пак Дніпропетровському десь наприкінці тридцятих років. Я дістав його адресу в краєзнавчому музеї, де, між іншим, бачив у дворі також сволоки з запорозьких куренів (чи не з наших?). — якісь дрючки, сірі й напівзігнилі від дощів, потріскані від сонця. Ані сліду дорогоцінної різьби! Яворницький, тепер уже старий-престарий дідок, гірко плакав, обмацуючи мене сухими, але теплими руками:

— А пригадуєш, як ти скуб мене за вуса, коли сидів у мене на колінах? — жартуючи, спитав він, як тільки довідався про моє прізвище. — Який козак виріс! Зворушений його непомилливою пам'яттю, я підтакував, хоч і не пам'ятав того випадку — це було, мабуть, тоді, коли я був ще дуже малим. У той же день Дмитро Іванович подарував мені останній примірник свого «Описанія вольностей Вой-

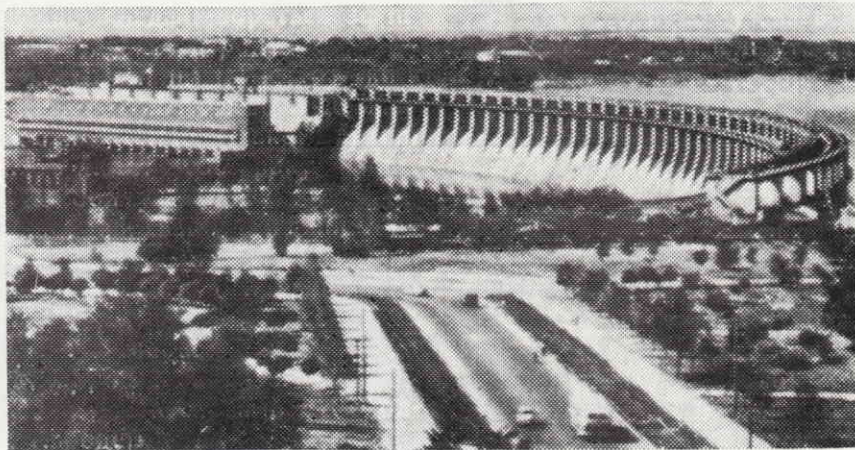
ска Запорозьського». У книзі була також рукописна вкладка про Сірка, що й досі в мене зберігається. Сама книга згоріла в Берліні на квартирі Євгена Гарана, в пекельні лютневі дні 1945-го року.

НОВЕ ЗАПОРІЖЖЯ

Воно стоїть вище острова Хортиці. Вигнутим луком бетонна гребля перетинає Бористен - Славуту-Дніпро. Е-

ся це місто невластивою йому чужою назвою (Олександрівське чи навіть Александровское?). Ми її змінили, заступивши рідним словом Запоріжжя. Прийде час — змінимо також назви вулиць. Україна бореться — не здається!

Ось на катедрі педагогічного інституту професор Н. закликає славити комуністичну партію, нищительку у-

Гребля Дніпрельстану в місті Нове Запоріжжя

лектричні турбіни женуть по дротах незмірену потугу — до комбінату «Запоріжсталь», до січеславських (дніпропетровських) і маріюпільських металургійних заводів, до криворізьких домен, до далеких шахт Донбасу. Поглянь уночі з Хортиці на місто — воно яскріє, всіяне вогнями, дзвенить паротягами, гомонить славою минувши-ни.

Я повертаюся з подорожі додому. Ось педагогічний інститут на вулиці Жуковського (чому не Байди - Вишневецького, засновника першої Січі?), ось тут студентський гуртожиток на вулиці Лепіка (чому не на Січовій? та хто він такий, той Лепік?). Чужі назви силоміць накинені вулицям рідного міста. Свідомий гнів розпирає груди, палить образа. Але якась неу-свідомлена стихійна надія, вічна надія прапредків, предків і батьків наливає сили й бадьорости. Хіба не називало-

країнських культурних цінностей. Ось інший професор, що й сам не вірить у те, що каже, повчає любити Москву, поневолювача багатьох націй. А ввечері, з-під поли, передаються вірші Олеся, оповідання Винниченка й твори інших заборонених письменників. Україна бореться — не здається.

Але ворог нападає на слід — забирають книгу Олеся «Кому повім печаль мою», видану у Львові. Сиджу в підвалі разом із багатьма іншими — набито як оселедців у діжці. Раптом на двадцять перший день ув'язнення мене, двадцятирічного, викликають і звільняють. За ворітьми «тюряги» стрічає мати, завжди метка і спритна рідна мати. Треба великих гумористів, запорозьких авторів листа до турецького султана, щоб описати закулісні дії мого визволення. Виявляється, що мати, довідавшись, про мій арешт, вирішила діяти по-своєму: зло-

вила найситішу качку, добре спекла її зі сливами і пішла викупляти сина: «Воно ще таке зелене та дурне, скоро осліпне над книжками, випустить його, а за читання недозволених історійок він одержить ляпаса». Про пізніший розвиток подій — сам Бог знає.

О, дорога мати-визволителько! Чи прийде той жаданий час, коли ми знову побачимось? І знову якась неусвідомлена стихійна надія, вічна надія предків і батьків напіштує:

— Ми ще побачимось!

Україна бореться — не здається!

Запорука її успіху — в Новому Запоріжжі.

¹⁾ В селах південної України звичайні курячі яйця називають крашанками.

²⁾ Ясир (турецьке слово) — так називали захоплених у полон українців.

³⁾ Поширена в давні часи в Україні назва горілки (від латинського «аква віте» — «вода життя»).

ПРИМІТКА. Автор уживає новітньої форми «Запоріжжя» для назви сучасного міста і давніх традиційних форм «Запорожжя», «Запорожець», «Запорозький» для історичних понять. Я. С.

Блажен, провів хто вік на Батьківщині
Й, на службу ворога не ставши,
Труди життя для неї присвятив.
Та тричі той блажен, хто на чужині,
Од рідних чвар замки заклавши,
Для неї жив, змагавсь, горів...

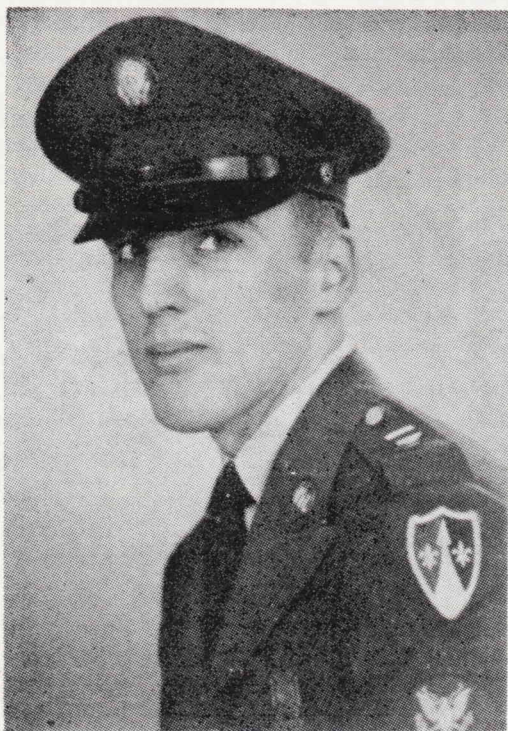
Поет «в Україні і не в Україні сущим»

НА ЗМІНУ СТАРШИМ

В'єТНАМСЬКИЙ ГЕРОЙ

Дня 15 лютого 1972 року в лави нашої парамілітарної традиційної організації зголосився і був прийнятий до реєстру Станиці УВК ч. 18 ім. Полк. Михайла Кричевського та дістав козацьке звання Хорунжого молодий герой В'єТнамської війни ВОЛОДИМИР СТЕПАНЯК.

По відбуттю військової служби в Армії ЗСА в Америці та у Франції він вступив охотником до військової авіації, де, як сержант - спеціаліст зв'язку

Хор. УВК Володимир Степаняк
Сержант летунства Армії ЗСА

бомбардувальників з наземними боевими частинами, пройшов 19 місяців фронтової служби на різних фронтах В'єтнаму, особливо в боях під Там-Кі, Донг-Га, Дак-То, Гве, Сайгон та в перших рядах пролому до Кей-Сан, Бен

-Сан і інших. В тих боях був двічі ранений.

Відзначений за боеві дії двома «**Bronze Star**» за геройство і військові заслуги, медалею летунства «**Merit**», орденом «**Purple Heart**» та від в'єтнамського уряду «**Gallantry Cross with Bronze Star**» та «**Honor Medal**», а крім того 9-ма медалями за менші військові заслуги.

Всю фронтову службу у В'єтнамі він відбув на пості дорадника 2-ої Бригади, 1-ої дивізії в'єтнамських парашутистів.

Головна Нагородна Рада Хреста Українського Козацтва відзначила Володимира Степаняка за збройну боротьбу проти комуністів цим козацьким хрестом з мечами, золотою лавровою гілочкою на орденській стьожці та за поранення двома зірками.

Під час боїв у В'єтнамі від 22 грудня 1968 року до 5 січня 1969 року Побратим Володимир мав при собі український національний прапор, бо бажав, щоб у випадку смерті полягти під прапором своїх предків. Після ж щасливого повороту з війни він передав той прапор при відповідній грамоті 1. червня 1969 року Координаційному Комітетові Українських і Українсько-Американських Ветеранів у Нью-Йорку.

Тепер він повнить службу на одній із летунських баз бомбовиків в Америці.

Одночасно з Хорунжим В. Степаняком вступив до УВК і його Вельмидостойний Батько Роман Олександр Степаняк інженер архитект і був іменований Адм. Сотником УВК.

Володимир під час воєнних дій часто стрічався на фронті зі своїм братом Юрком, штабовим сержантом Армії, спеціалістом електроніки відзначеним кількакратно американськими та в'єтнамськими медалями воєнних заслуг.

ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

«ЛЕЙН ТЕХНІКАЛ» УКРАЇНСЬКО - КОЗАЦЬКИЙ КЛЮБ В ЧІКАГО

Відзнака клубу «Українських Козаків» в Лейн Технікал Гайскул в Чікаго

Цей клуб засновано в 1968 році малою кількістю свідомих студентів українського походження під опікою вчителя креслення п. Петра Геберта, який ним опікувався як представник шкільної управи на протязі трьох років.

Метою засновання клубу є: плекати добре ім'я нашого народу, його культуру та звичаї а також боронити їх проти нечесних закидів чи обвинувачень і це робити в середовищі шести тисяч студентів і учителів школи «Лейн Технікал».

НАПЕВНО НИЩО ІНШЕ, А СПОКОНВІЧНИЙ ДУХ КОЗАЦТВА ПОКЛИКАВ НАС ЮНАКІВ СТУДЕНТІВ ДОКОНАТИ ЦЕ ДІЛО БЕЗ НАЙМЕНШОЇ СТОРОННЬОЇ ДОПОМОГИ.

Наш клуб, як рівний з рівними іншими шкільними клубами, дістав всі права й привілеї та всі ті можливості, що шкільна влада дає іншим клубам.

В минулому наш клуб дав про себе знати посеред великого числа студентів своїми показами української культури, мистецтва й звичаїв. Історично-інформативними доказами документально ми давали знати про існування українського народу як в минулому так і тепер, що своєю культурою, звичаями та своєю власною історією є відмінний від інших народів. Згадати тільки хоч би показ на інтернаціональній виставці в Лейн Технікал Гайскул. Тоді наш клуб виконав велике діло і гідно зарепрезентував своє українське походження в ділянках культури, звичаїв, музики, різнобарвних вишивок та в готуванні страв харчування.

Кожне велике свято українського народу — Різдво, Великдень у нас не минають в школі без належних відзначень. Показ українського Свят-Вечера це було понад усе. А для показу його було призначено аж три дні. Стоїть зроблена нами дідівська чи може прадідівська українська піч та стріха хати а під нею великий стіл, а на столі розставлено дванадцять правдивих традиційних страв. На покуті — сніп дідух і кутя. Хата застелена пахучим сіном а члени Козацького клубу засідають до спільної вечері. Під звуки українських колядок нашу Свят-Вечерю оглядають тисячі студентів з учителями нашої школи та засипають нас сотнями запитань, на які наші козаки-юнаки сміливо та гідно себе приготували. Цим разом ми мали нового спонзора-опікуна вчительку математики - алгебри й геометрії пані Джеколін Беліція. Вона була вбрана в український стрій і в тому нашому національному одязі викладала свої лекції студентам.

Ця наша теперішня опікунка каже: «Повірте мені, що впродовж своїх лекцій я буваю зовсім обезсилена, але приходить середа і тоді, працюючи з

членами Українсько-Козацького клубу я неімовірно відпочиваю і так мило мені бути серед цих чародійних юнаків».

Тепер нашим спонзором на шкільний рік 1972-73 є Джан Ф. Глісон учитель англійської мови, який також дуже прихильно й уважно ставиться до нашого Козацького клубу.

Тут зазначаємо, що в програмі шкільної праці наш клуб має приписано щосереді о годині 2.32 по полудні відбувати систематично свої зустрічі-сходини.

Останніми часами до нашого клубу ми прийняли також кілька членів не українського походження і ми є горді, що нас шанують, з нами числяться і нами інтересуються.

У Великодні Свята маємо показ писанок як їх малювати щоб виглядали вони чудово. Писанки продаємо, щоб здобути трохи грошей для нашої клубної каси, яка є бідна. Члени клубу також продають чоколядки, щоб здобути «фонд» на купівлю книжок. Так ми вже купили 12 англomовних книжок про Україну, включно з двома томами Енциклопедії України, і примістили їх у великій Лейн Технік бібліотеці.

Ми продаємо також українські сорочки- що їх носять наші студенти з написом «Україна». Кожний член клубу носить на рукаві українську вишивану емблему нашого клубу, яку виготовив наш член Степан Репа. Кожний наш козак-юнак носить ту емблему на лівій горішній частині однострі-...

Недавно до нашої школи прийнято понад 300 дівчат. З них чотири студентки українського походження вже вписались до реєстру нашого клубу. Нашими козачками - юначками ми ду-

Свят-Вечір в юнацькому «Українськом у - Козацьком» клубі в Чікаго

же горді, бо вони дуже активні в нашій праці.

Так наша козацька «чайка» спокійно пливе посеред чужинецького інтернаціонального моря при кермі якої стоять члени нашого клубу.

От подаємо їхній список: Володимир ГАНЖА — «президент», Ігор КУЦЕВИЧ — «віцепрезидент» Ольга НАГОРНЯК — скарбник, Марія ТРОЯН — секретар, Мар'ян КОЛОДІЙ — «сержант», а далі — Степан РЕПА, Юрій РЕПА, Борис БЕРЕЖАН, Орест КУЗИК, рлена ЛУЧАК, Юрій КОГУТ, Андрій БРОВАР, Марія ПРИШЛЯК, Іван КАРАЧЕВСЬКИЙ, Володимир ПОЛОВЧАК, Аннатолій ШИДОГУБ, Михайло ВИШИВАНЯК, Юрій ЦИМБАЛІСТИЙ, Роман ГРИЦАЙ, Херардо ГУТІЕРРЕЗ, Ричард ШЛЮАРД, Тарас ГЛУБИШ, Володимир НАЛИВАЙКО, Григорій ЗАПЛАТИНСЬКИЙ, Роман ДАХНІВСЬКИЙ, Лариса ХАМІВ, Тео-

дор ЗВАРИЦЬ, Ніна ФЕДЧИШИН і Джеймс КЕТІНГ. Отже, разом нас числом 29!

При цій нагоді виносимо велику подяку п. Антонові Кущинському, який перший дізнався про те, що ми існуємо, листується з нами й висилає нам журнал «Українське Козацтво».

А друге велике спасибі Управі кредитової кооперативи «Самопоміч» за її дар нам в сумі 25 доларів, а також Управі Ощадно-Позичкової каси «Певність» за такий же дар в сумі 25 доларів.

**Члени Українсько - Козацького Клубу
Лейн Технікал в Чикаго**

Наша адреса:

Lane Technical High School
Ukrainian Kozak Club
(c/o Mr. J. F. Gleason)
2501 W. Addison Str.
Chicago, Ill. 60618 USA

Показ бандури в юнацькому «Українсько - Козацькому» клубі в Лейн Технікал Гайскул в Чикаго

Дмитро Грушецький

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ

Люди творять світ. Люди дуже різні. Різні й ми — українці. Одні задоволені «собою, своїм обідом і жоною», а іншим цього ще мало для щастя. Вони потребують ще творчої дії, бо вважають, що без неї життя неповне. Одні почувають себе чудово між чужими, інші не мислять життя без своїх людей, без свого кореня. Та ж з чужими й посваритися порядно не можна!

І одні й другі, можливо, прекрасні люди. Хто може бути космополітом, кому добре з усіма народами, то гаразд. Проте націю зберігають ті, в кого національна гордість виразна, сильного кореня, а не тільки варенича сентиментальність. Адже природа плекає різноманітність квітів, а не нівеляцію їх.

Промовистою ілюстрацією того твердого козацького кореня, виразної національної гордості у нас в Чикаго є родина Григорія і Лукії Коновалів родом з Полтавщини. У них сини: Павло, Олексій і Василь. Усі зразкові патріоти, всі працюють увесь час на громадському полі, всі з самого початку в ОДУМ-і. Любов, пошана й солідарність, що панує між ними, гідні подиву.

Родину свою почали вони помножувати постаршинству. Першим одружився Павло. Приєднав до родини Наталку аж з Пенсильванії. А та Наталка за кілька років «найшла» ще одну Наталку (крім Володимира та Віри). Потім одружився Олексій, про котрого оце недавно була гарна стаття в «Нових Днях». Він далеко не шукав. Був тоді саме він головою філії у Чикаго, а секретаркою була Марія Шкребець. От вони й побрались. Утворили зразкову родину, мають Тараса й Олесю й живуть добре.

А оце 23 липня 1972 року ми гуляли на весіллі в третього Коновала — «мизинчика» Василя. Він приєднав до

родини ще одну Наталку. Таким чином в Чикаго маємо тепер аж три Наталки Коновал. О, до Василя ніщо чуже не пристане. Тільки з українкою міг він одружитися, бо й навіть не товаришував ніколи з чужими. Одного разу дівчата й хлопці посідали у човна та й попливли по «нашому» озері. Почали співати. Поки співали українських пісень, то Василь насолоджувався. Аж ось хтось затягнув російської. Василь рішуче запротестував. Коли його не послушали, то він стрибнув у воду й поплив до берега. Ось, який наш Василь!

Віriamo, що молодята «знайдуть» не тільки ще одну Наталку, а й Остапа чи Левка. Бо ж «козацькому роду нема переводу»! Якщо вірити гумористові Данилові Завертайлові, що на весільному прийнятті оповідав нам як воно все було з Василем, то справа мається так: Голова ЦК ОДУМ-у Юрій Криволап, на останньому з'їзді сказав: «Хлопці, пора женитися, мусимо помножувати ОДУМ»! А Василь, як зразковий член та ще й голова філії, взявся негайно наказу цього виконувати.

Найближче до нього була знов така секретарка філії — Наталка Скиба. Ось він їй і каже: «Наталю, чула, що Криволап казав? А мо й правда... Давай одружимося!». Наталю, звичайно, була схвильована. До того ж Василеве прізвище її трішки лякало. Проте коли їй пояснили, що «коновал» це людина, яка коней не валить, а, навпаки, лікує їх, то вона погодилась. А тут ще як на те, молодша сестра Оксана випередила її на кілька місяців: вийшла за сумівського орла, та й пишається ним усюди.

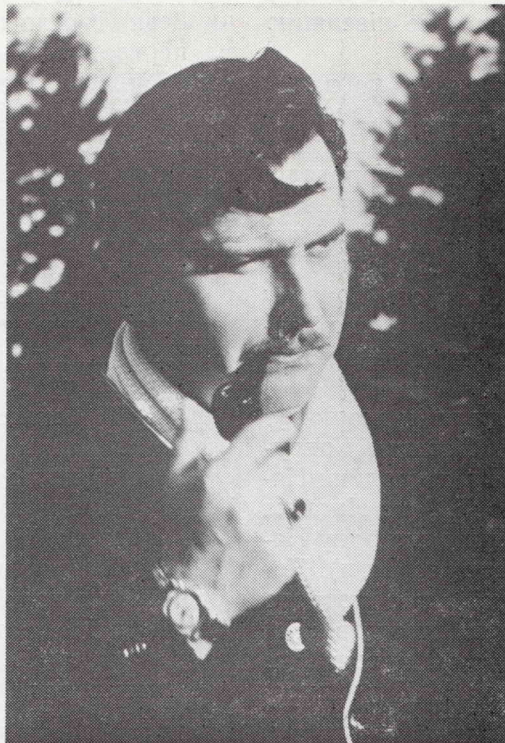
Родина Петра й Марії Скибів теж міцного кореня. Виховали доньок зразково й віддали за українців. Що може бути кращого! Ну, а дома ще остався синок Роман, то надія є, що й

там «козацькому роду не буде переводу».

Як приємно бути на весіллі, де обое молодих українці! Скільки ми вже бачили таких одумівських, сумівських чи пластових весіль, де молоді саме в молодечій організації познайомились. Справді, членство в молодечій організації має велике значення. Часто буває рішальне на все життя. Велику помилку й кривду своїм дітям роблять батьки, котрі не посилають дітей ні до якої молодечої організації. Це одумівське весілля було знаменне ще й

тим, що одружувався голова філії, а весільним прийняттям керував голова ГУ ОДУМ-у на Америку, довголітній співробітник і друг молодого — Олексій Пошиваник. Все було дуже добре, як тепер кажуть «культурно». Навіть справжній коровай, традиційний, дома спечений роздавали при урочистій церемонії. А коли в перерві поміж танцями молодь, взявшись за плечі утворила великий круг і попливла немируща «Ой, хмелю ж, мій хмелю», то в грудях щось затремтіло: здається таки буде зміна!

(«Молода Україна»)

Адм. Значковий Леонід Бенцель
Оригінали його картин, знімки яких
поміщено в цьому і ч. 4(22) нашого
журналу, закупили чужинці за дуже
високі ціни.

НА 56-МУ РОЦІ ІСНУВАННЯ УВК

З НАГОДИ СВЯТА ПОКРОВИ В 1972 РОЦІ

Командир Української Національної Армії і Почесний Отаман УВК Генерального Штабу Генерал-Кошовий ПАВЛО ШАНДРУК видав привітання, оголошене наказом УВК ч. 10 з дня 14. жовтня 1972 року і розіслано по всій мережі станиць УВК та до різних українських часописів для опублікування. Для увіковічнення ж його на сторінках нашого журналу подаємо тут основні прекрасні уступи того привітання. Перший уступ:

«В глибокім молитовнім зворушенні звертаюся до нашої Пречистої Покровительки і Опікунки з нагоди нашого Козацького Свята Покрови, щоб у здоров'ї та щасливім повсякденнім житті зберегла Українське Славне Козацтво з Верховин, Полянських просторих Рівнин та зі Запорозького Низу».

В другому уступі Почесний Отаман побажав поіменно всій Козацькій старшині та загально всім Побратимам і Посестрам УВК та всім їхнім родинам:

«в добрім здоров'ї щасливо жити, твердо провадити і поширювати стан Українського Козацтва, маніфестувати Ідею Козацької Нації».

А в третьому уступі читаємо:

«Звертаюся із закликом до Вояків усіх Українських Армій, до всього Громадянства, зокрема до нашої Надії — Української Молоді, яка перебрала боротьбу за Україну, — чому Ти, Друже, до цього часу не оформив як нащадок Козацької Нації своєї приналежності до Українського Вільного Козацтва?»

Генер. Штабу Генерал-Кошовий
Павло Шандрук

СВЯТО ПОКРОВИ Й ПОСВЯЧЕННЯ КОЗАЦЬКОГО ПРАПОРУ

З великим успіхом відбулося відзначення традиційного всекозацького Свята Покрови та посвячення прапору УВК дня 14. жовтня 1972 року в Станиці ч. 11 ім. Великого Князя Ярослава Мудрого в Торонті. Вже сама присутність до 150 гостей, а в тому 26 делегатів від різних ветеранських і громадських організацій та 22 привітання, що їх одержано не лише з Канади але і з цілого вільного світу - яскраво вказують на зріст популярності Козацької Ідеї та утвердження доброї слави про цю станицю УВК по мимо досі особливо несприятливих і неприхильних обставин. Вмілий підхід до громадянства, крім широкої організаційної підготовки, був вирішальним чинником, що прислужився до такого успіху. Як церемонія посвячення прапору так і ціла імпреза відзначення свята, відбулися при чудовому настрою та на належній висоті і мали гідний характер.

Не можна пропустити без уваги і того знаменного факту, що на наше свято в одному і тому самому часі явилися дуже симпатичні, обидва представні - репрезентативні Панотці обох українських віровизнань і взаємно вітаючись щиро стискали свої правиці. Це були - о. прот. Юрій Ференців з православної церкви і о. В. Шараневич (кол. дивізійник) з католицької церкви. Для нас це був зворушливий момент.

Відкрив святочну урочистість Наказний Віськовий Отаман, як заступник Військового Отамана, ген. хор. УВК Петро Федоренко. Посвячення прапору, попереджене словом про Патрона Станиці, довершили священики обох наших віровизнань при участі кумів та Побратимів і Посестер станиці. Програма свята була дуже багата і викликала у присутніх великий ентузіазм. Сама церемонія посвячення прапору а також передача його хорунжо-

Молебень на Св. Покрови 14 жовтня 1972 р. при посвященні прапору Станиці УВК чис. 11 ім. Великого Князя Ярослава Мудрого в Торонті, Канада

му Побратимові Володимирові Дмитренкові та його присяга - зробили незабутнє вражіння. Співом славня «Ще не вмерла Україна» закінчено ту урочистість. Хорунжий зносить прапор зі сцени, де відбувалось посвячення, і урочисто несе на залю. До нього долучаються Панотці і вся козацька старшина й Посестри та Побратими, а за ними делегати від організацій. Всі присутні встають при тому а

прапор уміщується на почесному центральному місці. Всі вписуються до пам'ятної книги. Мистецька частина урочистості складалася з слідуєчих точок. «Гімн про прапор» Л. Мурович виконав Тарас Перченко. Вязанка пісень - виконав ансамбль бандуристок «Червона Рута» ОДУМ-у: Стефанія Стик, Валя Духнай, Шура Микитченко і Наталка Байрачна. «Гопак» - виконала танцювальна група при

Танцюристи Українознавчої Школи ім. Івана Котляревського в Торонті, що брали участь на Козацькому Святі Станиці УВК ч. 11.

Українознавчій школі ім. Котляревського, керівник Микола Балдецький, а 20-ти членна група складалась з танцюристів 8-12 річних. Їхній виступ був правдивою насолодою для всіх учасників. Далі слідувала святочна доповідь - «Покрова» Пплковника УВК Осипа Семотюка, що саме на той день був підвищений до тієї ранги булавного старшини. Це була найважливіша точка, яку прелегент виголосив з надзвичайною дикцією. Авдиторія вислухала його з великим захопленням і глибоким враженням. Знову виступив ансамбль молоденьких бандуристок ОДУМ-у і виконав «Не шуми калинонько». Коли ж під легенькі звуки «Реве та стогне Дніпр широкий» оркестри Сотника УВК Андрія Кона юнак Юрко Уськів прекрасно продеклямував «Гімн прапорові» Володимира Скорупського, то не один з присутніх був захоплений до глибини душі. Ще слідували також успішно виконані: танець «Чумак» - протанцював ОДУМ-івець Юрко Павлюк, народні пісні - Андрій Кон і

ще ансамбль бандуристок - «Маруся». Вручення букетів - квітів дівчатам бандуристкам було великою несподіванкою і не меншою атракцією, що викликала бурю оплесків з захоплення і вдячності нашим ідейним бандуристкам за їхню участь на козацькій урочистості.

Третьою частиною урочистого відзначення свята Покрови і в той же день посвячення Козацького прапору були - Спільна вечерея, доповідь «Култ мечі і воля України» інж. Омеляна Смеречинського, відчитання привітів і... забава з танцями - оркестра Андрія Кона.

Така була прикладна імпреза, що нею може похвалитися Станиця УВК чис. 11, а особливо - Отаман станиці, він же і Обласний Отаман УВК на Канаду-Схід Пполк. О. Семотюк, на плечі і енергію якого лягла левина частина всіх турбот і старань, щоб все вийшло славно. Йому і всім його співпрацьовникам та виконавцям програми належить палка подяка.

СВЯТО ПОКРОВИ В НЬОАРКУ

В неділю 29 жовтня в приміщеннях церкви і школи Св. Івана Христителі відбувся празник Св. Покрови старанням організації Українського Вільного Козацтва та Координаційного Комітету Українських та Українсько-Американських комбатантських організацій міста Нью Йорку. Патронат над святом обняли Високопреосвящений Владика Іов, Генеральний Капелян УВК, Командир УНА Ген. Штабу Генерал-Козшовий Павло Шандрук, Почесний Отаман УВК та Йосиф Лисогір Головний Предсідник УНС. Святоточний Комітет очолили як Почесний Голова Побр. Г. Пончій від Коорд. Комітету та Побр. Б. Дацківський від УВК як діловий голова.

Свято почалось збіркою учасників із прапорами на церковному подвір'ї під командою Пполк. УВК Йоахима Вишневецького, що був комендантом дня. Генерал П. Шандрук в асисті Обласного Отамана УВК Курінного УВК д-ра Романа Дразньовського та Побр. Г. Пончія, прийнявши звіт від коменданта дня, перейшовши перед фронтом виструнчених козаків та комбатантів і з асистою подався до церкви. За ним маршовим строем подались з прапорами учасники на чолі із Пполковником. Й. Вишневецьким. Після закінчення Служби Божої прапороносці із прапорами станули фронтом на переді церкви, а отці М. Перетятко, капелян УВК і Н. М. разом із митрофорним протоієреєм Шпаценком УПЦ почали відправу молебну до Богоматері. В часі молебну о. Перетятко виголосив дуже гарну і змістовну промову відповідно до події

дня. Після закінчення відправ присутні проспівавши «Боже Великий», перейшли до шкільної аудиторії, де відбувся святоточний обід. За почесним столом засіли: Духовні Отці, Почесний Голова з дружиною та ряд старших діячів Козацтва чи комбатантів. Обід розпочався молитвою о. митр. прот. Шпаценка, а пізніше Побр. О. Головацький, як товстмайстер та побр. Б. Дацківський представили по черзі почесних гостей, представників організацій та чільніших громадян. З коротким словом виступали Почесний Отаман УВК та Побратим Г. Полчій, що в англійській мові привітав усіх присутніх із Празником Св. Покрови та прочитав в тій самій мові Т. Шевченка «Іржавці».

Після закінчення обіду відбулась мистецька частина, в програму якої входили три народні танці виконані дівочим ансамблем СУМА в Пасейку під керівництвом В. Ю. Юрченко, та виступ скрипкового квартету відділу УМІ в Ньюарку під керівництвом проф. Р. Венка. Кульмінаційною точкою цієї частини був виступ Посестри Адм. Хорунжої УВК Валі Калин, загально відомої тут артистки слова, пісні і сцени. Вона чудово виголосила «Молитву» Посестри Адм. Хорунжої Лесі Лисяк, що є монтажем на підставі «Іржавця». Присутні, мов заворожені слухали Посестру Валю, що так майстерно цю «Молитву» виконала, що в не одного чи одної появились сльози на очах. Слід підкреснути, що у святі брали участь представники різних комбатантських організацій, що в цей день були об-

еднані вірою в краще майбутнє та любовю до Матері Божої, Покровительки нашого Народу, Його Війська і Козацтва.

Усім ВШановним Гостям і Учасникам, а зо-

крема Виконавцям мистецької програми щире Спасибі!

Б. Д.

КОЗАЦЬКЕ СВЯТО ПОКРОВИ В ЧИКАГО

Дня 29-го жовтня 1972 р. після урочистого молебну в соборі св. Володимира, що її відправляв о. протопр. Федір Білецький в сослуженні о. прот. Писаря при козацькому і комбатантських прапорах СУВ і 1-ої УД члени станиць УК ч. 2 і ч. 19 в парафіяльній салі улаштували товариське прийняття для відзначення свята Покрови.

По вислуханню молитви, яку відчитав протопресвітер о. Федір Білецький, отаман станиці ч. 2 Адм. Курінний Василь Івашук, привітав присутніх членів УВК та гостей, Генеральну Управу УВК та закликав до вшанування однохвилинною мовчанкою пам'ять бл. п. генерала Івана Омеляновича-Павленка, його дружини Фатими та полк. Бориса Шевченка, а потім попросив присутніх до споживання дарів Божих, що заздалегідь приготували пані-козачки УВК.

Потім він попросив до слова Обласного Отамана УВК інж. М. Ф. Чопівського до виголошення святкового слова, що прелегент з присущою йому вмілістю виконав.

Його слово подаємо тут в скороченню.

Пошановання Мати Божої можна датувати ще за початкових часів нашої християнської ери.

Ще дитиною її було з особливою увагою й опікою введено в храм, явище не повсякденне на той час у жидів. Бо ж на жінок дивились з певного роду погордою, а родини, що не мали мужеського нащадка, не були в пошані, навпаки вважалось що є прокляті.

Вистарчить пригадати біблійну легенду за ЄФТАЯ - жидівського воєнноначальника, який свою дочку взяв собі на потіху, на поталу з загубленням її. То не вислід лише жорстоких на той час релігійних ритуалів, то був такий дух часу.

Вертаючись до пошани Богородиці, треба пригадати, що Елисавета ще перед народженням Іоана Христителя зустріла Марію власне як Божу Матір, підкреслюючи тим самим найвищу пошану, любов і признання Матері Божій. Йосиф та ученики Христа особливо уважно ставились до Матері Божої, оточували її найбільшою опікою, тому й Христос, знаючи це, передає судьбу своєї Матері Апостолові Іоанові, який виконав доручення Христа, опікуючись Пречистою аж до її Успіння. Те все перейшло в дух християнства і Матері Божій присвячено належне місце. В наших церковних практиках Божій Ма-

тері присвячено кілька свят в році, а зокрема свято Покрови.

Свято Покрови було встановлене в Греції в пам'ять перемоги над сарацинами, які в 903-ім році облягли Царгород.

Тут прелегент подав опис видіння св. Андрієві Юродивому та його учневі Елифанієві, як то Пречиста своїм змоформом покрила усіх, наче захищаючи перед нещастям і що ця вістка додала силу воякам витримати облогу і перемогти ворога.

Тому і було встановлено свято Покрови, яке з бігом часу в Греції забулось, а з мотивів може політичних взагалі втратило там свою популярність, але перейшло в Україну, де від 12-го століття набрало національного кольориту. Це особливо виразно виявлено в легенді в кантаті «Ой зійшла зоря, над Почаєвом стала», де в чудовій поетичній формі передається поява Матері Божої над монастирем в Почаїві.

Дещо в іншій формі подається захист донських і запорожських козаків в часі облоги м. Озова в 1641-ім році.

Зовнішнім виявом признання і почитання Пречистої є цілий ряд будови церков на Україні в честь Пресвятої Богородиці. Одночасно з будовою церков іде і іконопис, до яких особливо належить віднести образ поданий в старім Кенігсберським літописі, як рівнож артистично виконаний в 18-м столітті міднорит Йосифа Гочемського, на якому представлено вид Почаєва, що його боронить Пречиста враз зі св. Михаїлом перед нападом турків.

Куль Матері Божої з церкви переноситься до нашого військового життя. Тому наші сусіди грабували цінні образи Божої Матері в наших святинях та міняли текст акафістів в честь Пречистої.

Однак, ніщо не змогло заломити віру нашого народу в силу Покрови Пречистої. Цєю вірою були переняті наші вояки за часів наших Визвольних Змагань і завершенням того було встановлення командування Української Повстанської Армії дня свята Покрови святочним днем УПА. Військовий Отаман УВК Ген. ор. УК інж. А. Кушинський відчитав привітання Ген. Штабу Ген.-полковника Павла Шандрука з нагоди свята Покрови та святочні накази УВК якими підвищено до ранги пполковника УК інж. М. Ф. Чопівського та до ранги сотника отамана станиці ч. 19 Івана

Сарвадія. Вітаючи з підвищенням він удекорувував інж. М. Чопівського побратимською відзнакою УВК. При тому Військовий Отаман подякував побр. сотника Олександра Суховія за дорогоцінний подарунок - жменю рідної землі з берега Дніпра з с. Келеберди, що було прикордонною фортецею Запорозької Січі. Інж. Чопівський, дякуючи за вирізнення, прирік приложити старання для виконання довірених йому, як обласному отаману УВК, обов'язків та склав при цьому на пресовий фонд «УК» з нагоди свята Покрови 25.00 доларів. При цьому навів слова полк. інж. Івана Калиновича, який в своїм до його листі писав: «Ген. А. Кушинський найшов на розкладенім тілі, розкладенім партійною боротьбою ще живий пульс - КОЗАЦТВО, яке є унікальним і природно національним».

Отаман станиці ч. 2 п. проф. Івашук закликав присутніх, підтримуючи почин інж. Чопівського до зложення дальших датків на пресовий фонд «УК», що дало 48 доларів.

Отаман станиці ч. 19 п. сотник УК І. Сарвадій, дякуючи рівнож за підвищення в ранзі, подав опис своєї мандрівки з полону, яскраво оповідаючи що власне Пречиста, образ якої він на своїм шляху бачив, його хоронила й додавала сил для його мандрівки.

Під кінець свята Отаман Ст. УВК ч. 2 Адм. Курінний Василь Івашук підкреслив значення

співпраці збох станиць, що організували це святкове відзначення. Одна з них репрезентує пам'ять генерала Дієвої Армії УНР Івана Омеляновича-Павленка, а друга - пам'ять Гетьмана Павла Скоропадського - першого Військового Отамана УВК. Обидві станиці стали до спільної праці, щоб засвідчити взаємну пошану і толеранцію до себе та щоб заперечити присуд політичних угруповань на еміграції перед останнім словом об'єктивної історії, що ще свого останнього слова оцінки наших державницьких подій останнього періоду не дала. Помилки робили всі. Тільки наша співпраця й віра в достойність української людини вирівнюють ці помилки. Завданням Козацької Організації є, між іншим, - засипання рвів, що їх викопали між нами чужі й свої несвідомі справи одиниці. Українське Козацтво співпрацює зо всіма іншими українськими організаціями, що стоять на платформі боротьби за волю України. Вона кличе всіх до подібної співпраці!

На закінчення цього допису належить подякувати й висловити признання нашим козачкам: Єлисаветі Зінченко, Василю Кушинській, Євгенії Івашук і Марії Лілик за вмілу організацію козацької трапези, Андрійкові Ліликові що був за скарбника.

Хай живе Вільне Козацтво!

Присутній

СВЯТО ПОКРОВИ В 17 СТАНИЦІ ім. ген. хор. Т. Чупринки

Покровські сходи станиці відбулися в суботу 28. 10. 72 в місті Єлізавет, Південна Австралія. В невеличкій, але чепурній залі, зібралося 32 побратимів і посестер та шість осіб юначок. Посестри, під проводом адм. хорунжої посестри Добриденко, приготували вечерю, а побратими подбали про напої.

Сходи розпочалися молитвою до Небесної Покровительки Українського Народу Пресвятої Диви Марії, яку прочитав капелян курінний о. Плічковський. По молитві о. капелян виголосив довшу доповідь про історію свята Покрови в Церкві Вселенській і в Церкві Українській і про особливе значення свята Покрови серед українського козацтва, а зокрема на Січі Запорізьській, де був загальновійсько-вий храм св. Покрови.

По доповіді писар станиці побр. Андрушко зачитав накази Генеральної Управи УВК. Після прочитання наказів зступник Обласного Отамана УВК в Австралії капелян курінний о. Плічковський удекорував побратима Івана КОВАЛЯ найвищою відзнакою УВК — хрестом з мечами і золотою гілочкою, згідно ухвали Нагородної Ради УВК. Всі присутні щиро вітали побратима Івана Ковалю з високим відзначенням, який кращі роки свого жит-

тя віддав на боротьбу за волю й державність України. Спершу боровся з ворогом в рядах ПЕРШОЇ Дивізії Української Армії, а після поранення в бою з москалями в 1944 році перейшов до лав УПА, в рядах якої боровся й далі з московським окупантом аж до половини 1947 року, коли з наказу командування УПА був призначений в рейдуючу сотню, з якою і пробився на американську зону Німеччини. Тяжкий то був рейд! З сотні пробилось лише 38, з них 16 здорових і 22 хворих на ТБС. Важкий, але безприкладно героїчний рейд! Хрест УВК побратим Коваль одержав заслужено, тому так сердечно й вітали його всі присутні з цією нагородою.

17 станицю ім. ген. хор. Т. ЧУПРИНКИ засновано старанням сотника М. Висоцького. Віку її всього лише 20 місяців, тому й не все вона має, що належалося б мати козацькій станиці. Побратим Федір Сліпченко турбувався перед отаманом станиці про прапор. Отаман пояснив, що станиця не має прапору, бо на це треба щонайменше 280 дол., а їх немає. Ф. Сліпченко тут же ж вніс 15 дол. на придбання прапору. Згодом на цю тему мав промову капелян курінний, який закликав присутніх підтримати добрий почин побр. Слі-

пченка і скласти пожертви на прапор станиці, сам офіруючи 15 дол. Присутні щиро відгукнулися на заклик капеляна і тут же внесли готівкою 52, а на 125 задеклярували. Причому посестра Антонина Біляченко, що склала цього вечора заяву про вступ до УВК задеклярувала 50 дол.

Побратим Іван КОВАЛЬ сказав: «Я нічого не деклярую точно, а скажу, що я з побр. Лесівим доповним стільки, скільки буде потрібно для виготовлення прапору».

Ті, хто офірував своє життя за волю України, і сьогодні є прикладом жертвенности воляцькій ідеї.

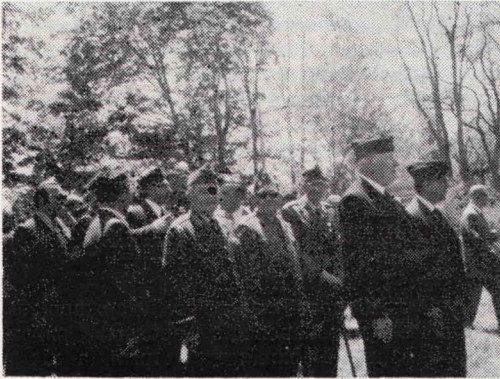
В товариській гутірці, а далі з піснями і танцями швидко проходив час. Гутірку було перервано довшою промовою о. капеляна про

героїчні подвиги УПА, спадкоємниці славних боєвих традицій Війська Запорізького. Пригадав, що в св. Покровській церкві завтра служитиметься панахида по полеглих на полі слави воїнах УПА. Капелян вже й додому від'їхав, а побратими і сестри ще довго розважалися в своїй козацькій родині, яка з кожним днем збільшується.

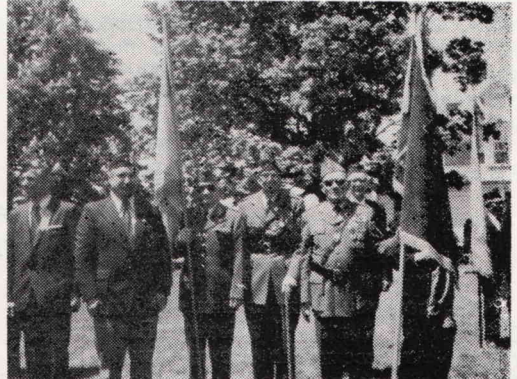
В неділю 29. 10. 72 о. капелян відслужив у св. Покровській церкві заупокійну Літургію, а потім панахиду по воїнах УПА, які голови свої склали на полі слави за волю Україні. В час панахиди стояли стійки з прапорами СУВ і Легіону СП. Були присутні на панахиді отаман 17 станиці сотник Висоцький і писар станиці хорунжий Андрушко.

Прот. Н. Плчковський — капелян-курінний

СТАНІЦЯ УВК ч. 15 ім. Гетьмана Петра КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО в Кліфтоні, Нью Джерзі на «Зелені Свята 28. травня 1972 року

Зправа — Почесний Отаман УВК Ген. Шт. Генерал - Кошовий Павло Шандрук, Обласний Отаман УВК на ЗСА-СХІД Курінний УВК д-р Роман Дразньовський. В другому ряді — зправа — Хор. І. Рудакевич, Значковий УВК Ів. Стецькович (Отаман станиці) і Сот. Іл. Криловецький

Зправа — Отаман Ст. ч. 15 Значковий УВК Ів. Стецькович, Сотник Іл. Криловецький, Хорунжий І. Рудакевич і Отаман Ст. ч. 6 ім. «22 Січня» Сотник УВК Богдан Дацківський

ПОВІДОМЛЕННЯ З ПЕРТУ, ЗАХІДНЯ АВСТРАЛІЯ

Старанням укр. організацій Перту влаштовано 27. 5. 72 Свято Героїв. Урочистість відкрив короткою промовою голова Громади П. Дошак, а святочну промову виголосив культ. освітній референт А. Николаєнко. Обласний Отаман УВК на Австралію Пполк. Яків Різник прочитав свій спомин про зустріч під час

боїв з Головним Отаманом Симоном Петлюрою. В програмі були дві пісні виконані учнями Рідної Школи, доповідь дружинника СУМ Б. Микитюка про Крути, друж. СУМ С. Матіяш, деклямації членів СУМ Дарки Баран і Миколи Стасів та деклямація дитини Віри Боднарчук.

НОВІ ВИДАННЯ

Яр Славутич — «МУДРОЩІ МАНДРІВ». У видавництві «Славутич» вийшла в світ восьма збірка поезій Яра Славутича — звіт із його недавньої подорожі довкола світу. Зібрано поезії, написані в Азії, Австралії, Африці, Європі та Америці й Канаді. Збірка має 96 стор. Ціна 1 дол. 50 центів. Замовлення слати на адресу:

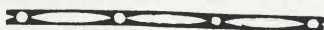
Slavuta Publishers
72 Westbrook Drive
Edmonton Alberta, Canada

Ірена Книш «ВІДГУКИ ЧАСУ» — вибрані

нарис, статті, спогади, матеріали. Накладом авторки, Вінніпег, 1972, багато ілюстрована книжка на 460 сторінки гарного друку.

«ГОМІН ЗАПОРІЖЖЯ» — Український Козацький бюлетень, циклоstile видання на 10 великих сторінках в ілюстрованій обкладинці. Редагує колегія: Я. Різник — обл. Отаман УВК на Австралію, Отамани 7-ої, 8-ої і 17-ої станиць УВК: д-р О. Менцінський, В. Толінський, М. Висоцький, коректор М. Менцінська і реф. преси О. Желіховський.

(За браком місця помістимо повний список надісланих нам видань в слідуючому числі «У. К.»).

ВІДЗНАКА ЗА ЗАКІНЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНСТРУКТОРСЬКОЇ ШКОЛИ СТАРШИН В КИЄВІ

ІШС в Києві існувала в 1918 році для перевишколу, довишколу та україзнавчої науки колишніх старшин московської армії, зокрема для старшин скорочених випусків військових шкіл воєнного часу, що бажали залишатись на службі в кадрах постійної Української Армії.

Хто з ВШановних Побратимів Старшин, що закінчили цю школу, але у них в подіях минулого часу ця відзнака стратилась, а вони бажали б її мати, прошу подати про це заяву на мое ім'я на адресу журналу «Українське Козацтво». Коли збереться відповідна кількість заінтересованих, то тоді уможлимо про замовлення виготовлення нашої відзнаки в нумізматичній фабриці.

Цим оголошенням можуть скористатись також Панове нумізмати та збирачі військових відзнак і музейні діячі.

З побратимським привітом

Антін Кушинський

кол. Сотник-бунчужний 3ої старшинської сотні Інструкторської Школи Старшин в Києві.

«І ПЕРЕД КОЖНИМ ІЗ НАС АЛЬТЕРНАТИВА: БУТИ АБО СИНОМ СВОГО НАРОДУ, АБО НАЙМИТОМ У ЙОГО ПАНА, МАРОДЕРА».

Євген Сверстюк

ПИТИ ЧИ НЕ ПИТИ?

П'ємо не тільки в час гарячого літа, але також при всяких нагодах, п'ємо холодні та алкоголеві напитки.

Спожитий алкоголевий напиток, крізь шлунок і внутрішні органи, продістається до крові, а більша кількість алкоголю гromадиться в печінці і мозку. У при звичаєних до споживання алкоголю, шкортість спалювання його є значно більша, чим в абстинентів. В нашому організмі розклад алкоголю є повний, з нього тільки мала частина переходить в моч та малий відсоток через віддих видістається з організму.

Навіть мала кількість алкоголю, що загально вважають за нешкідливу для організму, має певний вплив на нього. Викликає він поширення скірних кровоносних посудин, нагріває тіло, і тепло шкортє падає, що грозить перестудою. Після хвиливого підбадьорення, настає почуття відрази й перемучення, і наші м'язи працюють повільно.

Та найбільший вплив, навіть в малій кількості, має алкоголь на працю ума. Видатність праці зменшується, оцінка понять слабне, людина тратить баланс власної критики та нормального розсудку. Є різні прояви діяннн алкоголю в нашому організмі, але в одному найпевніше, що алкоголь шкортчує людське життя, що доказане статистикою. Ті, що п'ють пиво, терплять на послаблення серцевих м'язів, передчасну склерозу кровоносних посудин, слабу працю шлунка, врешті обтяження печінки і нирок.

Не менш грізними є також об'яви психічні, які встановив Магунс Гус: дикість, жорстокість, нелюдність. Спершу починається зник етичних і естетичних почувань. Егоїзм, занедбання обов'язків, родинного життя, зовнішнього вигляду і схильність до авантюриництва. Опісля настає брак розсудливості, уяви і концентрації, що в дальшому породжує почуття уроїння переслідувань, недовірливість в супру-

жому житті, до приятелів та інші алкоголічні психози.

До таких об'явів, в першу чергу, належить маячіння з тремтінням (делірієм тременс), а згодом приходять галюцинації, різні привиди, пр. довгі яскраві предмети, цілі громади малих сотворінь, повзання гусениць по їхньому тілі. Хворий гарячкує, деколи 2-3 тижні, а часом ця гарячка переходить в довготривалу психозу, що її звуть «алкоголева психоза Корсакова», що у висліді допроваджує до цілковитої затрати пам'яті.

Дія алкоголю в організмі буває різна, в залежності від індивідуальності особи, сили організму, характеру і стану здоров'я. Чоловічий організм є більш відпорний на алкоголізм, ніж жіночий. Чоловічий організм протягом години може спалити 7 грамів алкоголю, тоді коли організм жінки спалює тільки 5.3 грамів. Спалення 50 грамів алкоголю в організмі триває 7-8 годин.

Загально доказано, що 100 грамів алкоголю в організмі, робить його нездібним до виконання нормальної дії, пр. — провадження автомашини, механічних знарядь, тощо. Стан підхмелення проявляється в непевності себе, приємному почутті, зворушенні та поштовх до балачок або сварливості. З тим приходять необережність, недбалство, відчуття коливання та загальна втома, получена з тяжким непевним ходом.

Як бачимо, алкоголь не приносить користи нашому організмові, а навпаки, є поважною загрозою.

Не пити, бо алкоголь є причиною всякого зла на світі, в родині суспільстві.

Дбаймо про здоров'я, яке нам усім потрібне. Це осягнемо, коли скажемо собі твердо: алкоголю не пити!

Подав

О. Желіховський

КОЗАЦЬКІ НАПОЇ

ВАРЕНУХА. Взяти сухих грушок, яблук, вишень, слив, грозинків, фіг, обмити і налити горілкою, покласти меду до смаку. Закоркувати добре глиняну фляшку, або заліпити шкіркою з хліба і тістом, щоби повітря не доходило, дати на 12 годин у горячу піч. Виняти і вже готова. Добра горяча. Овочі їсти.

СПОТИКАЧ. Взяти цинамону, мушкатного оріха, гвоздиків, ванілії. Налити на це пів фляшки горілки. Хай стоїть 2 тижні. Щодня збовтувати. Процідити і зварити цю настоянку з 1 фунтом цукру. Процідити і злити у фляшку.

МЕДІВКА. Зварити пів склянки меду з цинамоном і гвоздиками. Дати до цього пів літри або 1 літр доброї горілки або чистого алькоголю, зварити, перецідити і злити у фляшку. Коли за сильна, алькоголь розпустити попередньо водою, або до меду додати цукру і ще раз переварити.

ЗАПІКАНКА. Взяти імберу, червоної паприки, цинамону, гвоздиків, мушкату, курдамону, цитринової шкірки. Налити на це горілки. Добре заткати і дати у горячу піч на 12 годин. Щоб не зірвало затички, кладуть щось важкого. Виймити і коли прохолоне одкоркувати і злити у фляшку.

ПОЛИНІВКА. Висушити у холодку верхні листочки і квітки польового полину. Насипати у фляшку, щоби того було 1/4 фляшки. Налити горілкою. Як постоїть 2 тижні, вже добра.

ШУМЛИВИЙ СПОТИКАЧ. На пригорщу ялівцю налити 2 фляшки горілки. Хай стоїть 2 тижні. Злити і налити на обчищені шкірки з 2 цитрини. За 5 днів злити і процідити. Всипати до 3/4 фунта цукру, ложечку потовченого імберу, вляти на це горілки, поставити на сонце, струшувати щодня знов процідити, поставити в холодне місце і вживати аж за 6 місяців.

ВИШНЯК. На відро вишень взяти 10-15 фунтів цукру і поставити в скля-

ній посудині на сонце, зав'язуючи тонким серпанком. Так хай стоїть 6 тижнів, аж поки перешумують. Потім переливають у фляшки і це є найліпший вишняк. На вишні наливають горілки, хай натягає через 2 місяці, а відтак переляти у фляшки. Є це другий вишняк, гірший.

ВИШНІВКА ГЕТЬМАНСЬКА. Насипати у слоїк або бутлю 3/4 посудини вишень. Половина без кісток, а половина з кістками. Налити повно алькоголю і поставити у пивницю на 6-8 неділь. Після цього алькоголь злити, а вишні витиснути руками або машинкою. Цей видушений сік через добу буде прозорий, тоді змішати з попередньо злитим алькоголем і розливати по фляшках, а фляшки треба добре закоркувати і залякувати в той спосіб: Розтопити ляку і до горячого вмочати закорковані фляшки і хай застигне.

МУСЕЛЕЦЬ (шампан) з меду. На 1 відро води дати 5 фунтів меду і зварити. Зіяти яку небудь наливку і ягоди, що остануть налити цим розчином теплим медом. За 2 тижні муселець готовий.

ПИВО КОЗАЦЬКЕ. На два і пів відра води, 8 дкг. хмелю, 1 дкг коляндр, 20 дкг патоки, 60 дкг хлібного тіста, 10 дкг цукру, 4 дкг дріжджів. Покласти наперед хміль і коляндр до 8 фляшок води. Тісто розвести 10 фляшками окропу. Дріжджі, патоку і цукор дати в полишену частину води. Змішати все разом і покласти, хай через тиждень шумує.

ПИВО БАТУРИНСЬКЕ. Взяти 2 відра спілих ялівцевих ягід, 25 кг житнього солоду, 80 дкг сухих яблук або грушок, краще кислиць. Солод налити водою і дати закидіти. Як покипить 5 хвилин, зняти з огня і всипати ялівцеві ягоди і яблука. Розмішати і вляти в бочку або барилку. Налити мягкою холодною водою до половини. Забити отвір в горі і хай стоїть добу. По-

тім щодня наливати відро води, доки бочка не сповниться. Тоді виймати затичку, а дірку закрити. Буде сильно шумувати. Як перешумує, можна пити. Можна також по перешумуванню зіяти у фляшки і держати у ледівні.

ОЖИНІВКА. Потовчи ожини, сік процідити через чисте полотно. Соку взяти одну склянку, одну склянку сиропу і дві склянки горілки. Обережно злити до купи, перефільтрувати через бавовну або флянелю і розлити по фляшках, закоркувати і залякувати. Держати в холодному місці.

ДЕРЕНІВКА. Одне відро дерену дати до слоя, пересипавши його цукром. Оставити на сонці 6 тижнів. Як добре перешумує, наляти горілкою або алькоголем і хай стоїть до Різдва. Злити, процідити, як слаба, додати ще горілки і підігріти. Студене сцідити у фляшки і закоркувати. Держати в холодному і сухому місці. Добре закопати фляшку у сухий пісок. Пити аж за рік. Чим старіша деренівка, то ліпша.

МЕД МЕЖИГІРСЬКИЙ. Два відра води, 15 фунтів меду і 4 білка. Варити цілу годину. Покласти до того зелену галузку імберу мушкатного цвіту, цинамону і 6 гвоздиків. Як вивариться четвертина, а все те, що покладено у мід, спливе, тоді мід зробиться прозорим. Зняти з огню і прохолодити. Процідити в барилочку, дати до меду пів склянки свіжих пивних дріжджів, накрити рядниною і в хаті хай шумує. Як перешумує, винести на холод, добре забити барилку і подержати 7 місяців. Потім розлити по фляшках, закоркувати і залякувати і держати в пивниці.

СЛИВОВИЦЯ. До слоїка дати дозрілих угорських сливок. Наляти чистим алькоголем. Лишити, хай стоїть 6 тижнів. Тоді зляти алькоголь. Налити до сливок рідкого алькоголю до повна. Через три тижні зляти, переварити з алькоголем, або лише змішати,

процідити через флянелю, зляти до фляшок. Уживати аж за 6 місяців. Замість сиропу можна до сливок насипати мілкого цукру, а цукор, розпускаючи, забирає весь спирт зі сливок.

МАЛИНОВА НАЛИВКА. У бутлю насипати стиглих малин тільки, щоб їх було $\frac{3}{4}$ начиння. Наляти чистого алькоголю і поставити на 48 годин в хатній температурі. Після цього злити алькоголь, викинути малини, дати свіжих пів бутлі і наляти тим самим алькоголем на 48 годин, але довше не тримати, бо малини випускають із себе кислоти. Вдруге зливати алькоголь через фільтр. Взяти 2 ф. найкращого цукру, розпустити у воді, зробити дуже густий сироп і потрохи розводити чистою вже і перецідженою малинкою, добре розмішуючи. Потім розлити у фляшки, закоркувати, лишити кілька місяців в спокою, а потому уживати.

КВАС ГАЙДАМАЦЬКИЙ. Розпустити 1 кг 20 дкг цукру в 20-тьох фляшках окропу, покласти 7 цитрин, покраєних на четверо без кісток і як прохолодне, вляти розпущених кілька (2) дкг дріжджів і фляшку пива. Процідити, розлити по фляшках, добре закоркувати і винести на студене. На 3-й день можна пити.

КВАС ХЛІБНИЙ ЗАПОРОЖСЬКИЙ. 1 і пів кг житніх сухарів спарити 3 відрами окропу і дати постояти 8 годин. Зляти сей сирівець у другу бочілочку і дати до того розпущених 3 дкг дріжджів, 1 і пів кг цукру, 1 цитрину порізану на кружалки, без зернят, коли постоїть ще 8 годин процідити, зляти у фляшки, а у кожду дати грозинок, закоркувати добре, поставити у кухні на 8-10 годин, доки не почне шумувати. Пити зараз.

(Ці рецепти позичила нам козацька прихильниця ВШановна пані Марія Лєвенька. Щиро дякурмо!)

ХТО ПОМАГАЄ ВИДАВАТИ НАШ КВАРТАЛЬНИК

(Крім точних кольпортерів, передплатників і післяплатників)

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

від 1. серпня до 31. жовтня 1972 року.

Нові КНЯЖІ ДАРИ зложили:

Полковник Микола ЯНОВ доплатив 43 дол. (з попереднім внеском — разом 110.00 доларів).

Адм. Хорунжий Василь ТКАЧУК доплатив 14.50 дол. (разом з попереднім внеском — 100.00 доларів).

Це вже одинадцятий та дванадцятий раз з черги такі щедрі дари на підтримку нашого журналу.

З нагоди СВЯТА ПОКРОВИ прислали (в доларях):

Полковник Микола Янов 10, Пполковник Микола Ф. Чопівський 25, Збірка на Святі Покрови в Станиці УВК чис. 2 в Чікаго Ілліной на заклик Отамана Адм. Курінного Василя Івашука 48, Збірка з ініціативи і старанням Отамана Станиці УВК ч. 16 в Денвері, Колорадо Курінного Петра Поржи-Олексієнка 56, а саме: П. Олексієнко 10, о. Ф. Дятелович 3, А. Івашко 3, В. Мошинський 5, Я. Стецюк 5, М. Антоненко 10, В. Солянек 5, С. Кротюк 2, С. Коцюба 3, І. Стебельський 5, П. Клименко 5. Разом з нагоди Св. Покрови 139 дол.

Замість квітів на свіжі могили старшин УСС-ів: Сотника МИХАЙЛА ГНАТЮКА і Майора ОСИПА НАВРОЦЬКОГО зложив

Полк. М. Петруняк 15 дол.

ІНШІ ДАРИ (в доларях):

М. Босаків 6, Б. Фостяк 1, В. Гладич 10, д-р М. Стахів 4, Й. Мацк 1, Я. Рі-

зник 15, В. Толінський 1, М. Ковальський 15, Б. Коваль 3, бл. п. З. Кондратюк 10, Б. Сулима-Савчинський 2, д-р М. Зарицький 5, Л. Ковальчук 0.50, Й. Пастушенко 2, М. Алексевич 5, Ів. Дзядів 5, Я. Фаріонова 1, А. Швець 1.31, К. Тржепель - Елліс 1, Л. Рись 8.42, Іл. Мазуркевич 1, Ів. Сапливий 5, Г. і Ю. Липко 11.80, д-р С. Федюк 1, Н. Котис 3, К. Клепачівський 11, Станиця УВК ч. 7 в Перт, Зах. Австралія 7.10, Станиця УВК ч. 15 в Кліфтоні Нью Джерси 15, Братство кол. вояків 1-ої Укр. Дивізії 2.70, М. Клепачівська 5, А. Скрилов 1.50, Н.Н. 15, Інж. О. Ільницький 5, П. Гобель 2, К. Черевченко 3, С. Кузьменко 6, Р. Федорович 10, Ю. Панченко 30, А. Де Шудрий 1.50, А. Харченко 1, О. Семотюк 5, М. Уркович 10, С. Ган 1.50, М. Козленко 1. Разом по цьому списку 256.33 долари.

А всіх дарів на Пресовий Фонд за відчитний період трьох місяців поступило 467.33 доларів.

Крім того, Значковий УВК Іван Карабін з Карлсруе, Німеччина прислав дар на потреби Генеральної Канцелярії УВК 10 доларів.

Всім Вельмишановним Жертводавцям щиро-сердечне побратимське спасибі!

Редакція і Адміністрація «У. К.»

